

**Az óvodás korú, sajátos nevelési igényű
gyermekek helyzete Abonyban**

„Kérlek, fogadj el olyannak,
amilyen vagyok,
s akkor egyre jobb leszek.”

(Simon András)

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS.....	5
1.1 Témaválasztásom indoklása	6
1.2 Hipotéziseim	5
1.3 Dolgozatom célja	7
1.4 Kutatási módszerek.....	7
1.5 Jogi háttér.....	7
2. A TÉMA BEMUTATÁSA	9
2.1 Az integráció, inklúzió fogalma	9
2.2 Együtt vagy külön? Érvek és ellenérvek	11
2.3 Kit lehet integráltan óvodában nevelni?.....	13
2.4 Az eredményes integráció feltételei	14
2.5 Sajátos nevelési igény	15
2.5.1 A sajátos nevelési igény típusai.....	16
2.6 A Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértő Bizottságok működése.....	18
2.7 Gazdasági Együttműködési és Fejlesztés Szervezete	19
2.8 Sajátos nevelési igényű gyermekek számának változása az előző évek tapasztalatai alapján	20
3. SAJÁT MEGFIGYELÉSEK	21
3.1 Abony városának bemutatása.....	21

3.2 Egy integrált óvoda bemutatása	22
3.2.1 Az óvoda épülete, tárgyi felszereltsége	22
3.2.2 Az óvoda személyi feltételei	23
3.2.3 Az óvodában működő helyi nevelési program.....	23
3.3 Egy gyógypedagógiai csoport bemutatása.....	24
3.4 Kérdőív eredményeinek elemzése.....	25
3.5 Statisztika a sajátos nevelési igényű gyermekekről Abony város óvodáiban	31
3.5.1 Terápiás lehetőségek, eljárások.....	36
4. ÖSSZEFOGLALÁS.....	39
 MELLÉKLETEK	41
Kérdőív sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel (1. sz. melléklet).....	41
Interjú a Köznevelési Osztály Inklúziós Pedagógiai Fejlesztések irodavezetőjével (2. sz. melléklet)	44
Interjú egy sajátos nevelési igényű gyermek édesanyjával (3. sz. melléklet).....	48
Interjú egy többségi óvodapedagógussal (4. sz. melléklet).....	50
Szakértői vélemény (5. sz. melléklet)	55
Egy emberalak-ábrázolás (6. sz. melléklet)	58
Képek (7.sz melléklet)	59
 IRODALOMJEGYZÉK.....	61

1. BEVEZETÉS

Napjaink egyik nagy kihívása az integráció. Sajátos nevelési igény, szakértői vélemény, Pedagógiai Szakszolgálat és így tovább. Egyre többet hallani ezeket a kifejezéseket. Sokan átsiklanak felettük. Csak akkor válnak igazán fontossá, amikor saját magunk is érintettek leszünk. Nagyon fontos a megfelelő tájékozottság a pedagógusok részéről, hogy a kétségbeesett szülők tudjanak kihez fordulni segítségért. A szülők feladata sem könnyű, hiszen komoly, felelősségteljes döntéseket kell hozniuk gyermekük sorsáról. A szülők egy része mindenféle speciális fejlesztésekre hordja egészséges kisgyerekét, „szupergyereket” nevel belőle. Másik részük nem akarja elfogadni, tudomásul venni, hogy gyermekük fejlesztésre szorul. Felteszik magukban a kérdést, hogy „Miért pont az én gyerekem?” Az áldott állapotban lévő édesanya és az édesapa elképzeli, hogy milyen lesz majd gyermekük. Képzeletükben egy új világot teremtenek, amelyben már – egészségesen – születendő gyermekük is benne van, központi helyen szerepel. Ha mégsem így történik, és a baba valamilyen rendellenességgel jön a világra, traumaként élik meg. A hosszú hónapokon keresztül szőtt álmok egy pillanat alatt szertefoszlanak. Nagyon nehéz azt elfogadniuk, hogy gyermekük nem egészséges. A családok nagy része ezután elszigetelődik a világtól. Sokan szégyellik gyermekük állapotát, magukban keresik a hibát – vajon mit csinálhattak rosszul. Ezek a gyerekek általában egész életükben ott élnek, abban a társadalmi közegben, amelybe beleszülettek, érezve, hogy ők „mások”. Minden embernek – gyermeknek, felnőttnek egyaránt – szükségünk van pozitív megerősítésekre, valamint családuknak, környezetünk támogatására. Ezek a gyermekek külön odafigyelést, több támogatást, dicséretet, biztatást igényelnek. Ezt akkor tudjuk biztosítani számukra, ha ismerjük eltérő képességeiket, tisztában vagyunk a sajátos nevelési igény típusaival, az integráció lehetőségeivel, feltételeivel. Korunk fontos feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása és elfogadtatása, bevonása az egészséges emberek közé. Minden gyermek egyedi, akinek eltérő lehetőségei, szükségletei vannak. Számos esetben az elfogadás, a

szeretet gyakorlása még azokban az esetekben is nehézségekbe ütközik, amikor a gyermek ép.

1.1 Témaválasztásom indoklása

Óvodás koromban járt a csoportunkba egy látássérült kislány. Szemüveget viselt, egyik szeme pedig le volt takarva. Sokat hiányzott az óvodából. Mély nyomot hagyott bennem. Még most is emlékszem, hogy az óvónénink és a kislány szülei sokat beszélgettek róla. Nem tudtuk, hogy mi baja van, de igazából nem is volt fontos. Gyerekként nem is gondoltunk bele igazán, hogy mit kezdjünk ezzel a helyzettel, ugyanúgy játszottunk vele, mint egymással. Azt hiszem, jól tettünk így. Abban, hogy zökkenőmentesen elfogadjuk azt a kislányt, nagy szerepe volt az óvónénink szeretetének is. Az elmúlt évben az egyik hospitálásom alkalmával találkoztam egy autista kisfiúval. Más volt, mint a többiek. Szerettem volna többet tudni róla, kapcsolatot teremteni vele. Sajnos nem ment úgy, ahogy elképzeltem. Ekkor tudatosult bennem igazán, hogy nincs két egyforma gyermek, még ha fogyatékoságuk vagy sajátos nevelési igényük alapján hasonlítanak is. Talán ezért is fogott meg ez a téma. Mint leendő óvodapedagógus, szeretnék minden gyermeknek esélyt adni a fejlődésre, képességeihez mérten. A hozzáállás mellett azonban fontosnak tartom, hogy szakmailag is felkészült legyek. Jó érzés, hogy egyre több az integrált intézmény, ahol a gyermekek megtanulnak együtt élni, játszani „más” társaikkal is. Természetessé válik számukra, hogy nem egyformák. Mindehhez azonban elengedhetetlen az elfogadó nevelőtestület, a pedagógusok szeretete, sokrétű tudása. Megdöbbentő azokat a híreket hallani, látni, amelyek a hátrányos helyzetű emberek bántalmazásáról, ellenük elkövetett bűncselekményekről szólnak. Olyan emberek ellen, akik magatehetetlenek, képtelenek védekezni. Bízom benne, hogy a befogadó pedagógia szemléletének átadása az óvodákban, iskolákban, valódi elfogadást tükröz majd vissza a társadalomban embertársaink felé.

1.2 Hipotéziseim

1., Feltételezem azt, hogy városomban – Abonyban – az óvodák nyitottak a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására.

2., Feltételezem, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek többsége integrált intézménybe jár.

3., Feltételezem továbbá, hogy a család és az óvoda kapcsolata jó, a gyermekek szívesen járnak óvodába.

1.3 Dolgozatom célja

Szakterdolgozatom célja, hogy bemutathassam, milyen az óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekek helyzete Abony város óvodáiban; valamint hogy választ kaphassak korábban megfogalmazott hipotéziseimre.

1.4 Kutatási módszerek¹

- ❖ Megfigyelés: A tudományos megfigyelés céltudatos, tervszerű, rendszeres, objektív tényeken alapuló észlelés. A pedagógiai kutatás olyan módszere, amely a pedagógiai valóság, a pedagógiai folyamatok közvetlen észlelésén alapul.
- ❖ Kérdőív: Írásbeli kikérdezéses módszer, standard adatgyűjtési forma, amely során a kutató egy formális kérdőív segítségével szerzi meg a számára szükséges információkat a megkérdezettektől. Kérdőív készítése a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel.
- ❖ Interjú: Szóbeli kikérdezés előre meghatározott kérdések alapján. Interjú egy többségi óvodapedagógussal, egy sajátos nevelési igényű gyermek édesanyjával, valamint az Oktatási Központ Integráció, Inklúzió terület vezetőjével.
- ❖ Statisztikai módszer: Mennyiségi és minőségi elemzés az abonyi óvodás gyermekekről.

1.5 Jogi háttér

Az integrált nevelést számos nemzetközi szervezet támogatja és sokféle jogszabály foglalta már törvénybe, ezek közül szeretnék most néhányat röviden bemutatni.

Az ENSZ 1993-ban elfogadta a fogyatékos személyek esélyegyenlőségére vonatkozó alapszabályzatot. Magyarországon ugyanebben az évben a

¹ Falus Iván (1996) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, Keraban Könyvkiadó, Budapest

közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.)² utat engedett az integrált oktatásnak, megkönnyítve az eddigi kísérletezéseket, kezdeményezéseket. Az UNESCO 1994-ben 92 kormány és 25 nemzetközi szervezet részvételével Salamancában konferenciát hívott össze. E konferencián a résztvevők egy új nyilatkozat kibocsátásában állapodtak meg, miszerint a fogyatékos gyermekek oktatásában az inklúciónak kell lenni a normának.

A 2/2005. (III. 1.) OM rendelet³ a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére és iskolai oktatására vonatkozó irányelveket határozta meg.

Az integrált nevelést, oktatást erősítette továbbá a fogyatékosok jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény.

Jelenleg a 2011 évi CXCV Nemzeti köznevelésről szóló törvény⁴ hatályos, amely szabályozza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, oktatását.

A jogszabály kiemelt figyelmet igénylőként sorolja fel az alábbi gyermekeket:

a) „különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- ❖ sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- ❖ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- ❖ kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló”.

² Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye, 1993. évi LXXIX. törvény
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99300079.TV (2012.03.24., 14:30)

³ Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye, 2/2005. (III. 1.) OM rendelet
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500002.OM (2012. 04. 02., 21:13)

⁴ Magyar Közlöny (2011. évi 162. szám), 39624. o.,
<http://jogszabalykereso.mhk.hu/MK11162.pdf> (2012. 03.02. 21:38)

2. A TÉMA BEMUTATÁSA

2.1 Az integráció, inklúzió fogalma:

Szakedolgozatom következő részét néhány fogalom ismertetésével szeretném kezdeni. A magyar közoktatásban egyre nagyobb feladatot jelent a speciális nevelési igényű gyermekek és az ép gyermekek magas színvonalú együttnevelése. Mindez oktatási, nevelési és nagy szervezési változásokat igényel. Hazánkban sokáig elsősorban az elkülönült pedagógiai intézményekben történő nevelés dominált, szegregált nevelés, oktatás folyt. Az akkori helyzet okaként sokan úgy gondolták, hogy a fogyatékosok az adott környezetükben jobban fejlődnek. Az intézmények külön működtek, tehát külön került sor a fogyatékosok és a nem fogyatékosok oktatására más tanterv, módszerek, eszközök, tananyag alapján. Homogén csoportok kialakítására törekedtek. A kizárásból adódóan a pedagógusok mentesültek a differenciálás alól, amelynek hiányában komoly tanulási problémák adódtak a gyerekek körében, és a tehetséggondozás sem valósulhatott meg igazán. Napjainkban egyre inkább jellemző a többségi óvodák, iskolák megjelenése. Folyamatosan nő a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, akik a környezetükben nem kapnak elég odafigyelést, törődést, így ez a feladat is a pedagógusokra hárul.

Az **integráció** napjainkra egy divatszóvá vált, gyakran használjuk, néha nem is tudjuk, mit értünk alatta. Már olyannyira is, hogy talán nem is számít újdonságnak. Mégis érdemes vele komolyabban foglalkozni. Ha jobban megvizsgáljuk a fogalmat, rájövünk, hogy mögötte mennyiféle tartalom áll, egészen eltérő területekről. „A legáltalánosabb értelemben az integráción olyan folyamatot értünk, amelyben „megegyezések” jönnek létre az ellentmondó, belső pszichés részelemek, az ellentétes álláspontok, az együttesen tevékenykedő személyek és személyek csoportjai között. A megegyezések nem követelnek egységes interpretációkat, célokat és eljárásmodokat, hanem inkább az arra való mindenkori készséget, hogy mások pozícióját érvényre juttassák

anélkül, hogy azt, vagy a saját pozíciókat elhajlásként értékeljük.”⁵ A pedagógiában az esélyegyenlőség megteremtésének egyik fontos fogalma az inklúzió mellett, fogadást, együttnevelést értünk alatta. Az integráció a fogyatékos és ép gyermekek együttnevelési módja, melynek során olyan személyiségeket formálunk, akik képesek elfogadni, tudnak szeretni. Kiemeli az egyenjogúságot, elismeri a különböző képességeket, készségeket, adottságokat.

Az óvoda a gyermekek életében az intézményes szocializáció első és legfontosabb színtere, melyben megkezdik felkészülésüket a társadalmi életre. Azok a gyermekek, akik az óvodában megtanulnak megfelelően bánni „más” társaikkal, segítik őket, később is könnyebben viszonyulnak sajátos nevelési igényű, fogyatékos társaikhoz. Ez a modell nagyban segíti a gyerekek és a szülők befogadó szemléletének kialakulását. Az integrációnak létezik olyan megvalósulása is, amikor ép gyermeket illesztnek be fogyatékos társai mellé. Ez éppúgy fejleszti őt is, mint a többi gyermeket körülötte. A gyerekek nem azonos érettséggel érkeznek az óvodába, más-más a szociokulturális hátterük, mások a hozott alapképességeik. Sok esetben küzdenek beilleszkedési, magatartási-és beszédbeli problémákkal, részképesség-zavarral. Ezekben a heterogén közösségben sokat sajátíthatnak el egymás cselekedeteiből, viselkedési formáiból, akár a beszédből, mert a gyerekek nagyrészt utánzás révén tanulnak. Az integrált csoportokból kikerülő ép gyermekeknél tapasztalható, hogy később elfogadóbbak, nyitottabbak, toleránsabbak. A befogadó intézmény másság szemlélete hat a közgondolkodásra is. Egy pedagógus szívügyének tekinti az óvodából, iskolából kikerülő gyermek további sorsát. Gyakran felmerül bennünk a kérdés, hogy mi lesz majd a gyermekkel, ha elhagyja az intézmény védett világát, hogyan tud majd érvényesülni a társadalomban.

Az **inklúzió** jelentése befogadás, elfogadás. Sokszor az integráció szinonimájaként használják – helytelenül. Lényege az integrálás, de nem olyan formában, ahol a sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermekek

⁵ Csányi Yvonne (1996): Közösen, Szöveggyűjtemény az integratív nevelésről és oktatásról, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest 94.o.

alkotják a csoport egyik részét, az „egészségesek” pedig a másikat. Az inklúzió az oktatásban emberi jog. Úgy oldja meg a befogadást, hogy eredményeként ezek a gyerekek egyenrangú társak lesznek. Minden gyermek egyformán értékes. Az inkluzív pedagógia felvállalásával a pedagógus lehetőséget ad a problémás gyermekeknek és családjuknak a tanuláson belüli kedvező tapasztalatok szerzésére, önmagukhoz mérten a maximális fejlődésre. A fogyatékos gyermekek kizárása negatív diszkrimináció.

Csányi Yvonne szerint az integráció és inklúzió minőségében különbözik egymástól. „Az integrációval az egyéneket be kívánják olvasztani az iskola meglévő struktúráiba, míg az inklúziónál újra átgondolják a tanterv megvalósításának szervezeti kereteit és azokat a feltételeket, amelyekkel valamennyi tanuló haladását biztosítani tudják.”⁶

2.2 Együtt vagy külön? Érvek és ellenérvek:⁷

Nehéz kérdés. Számos érv felhozható mindkét nevelési forma mellett, valamint ellene is. Alapvető tudnunk, hogy az integrált és az elkülönített oktatás nem két egymással versengő, hanem egymást kiegészítő, a gyermekek és szülők igényeit, érdeklődéseit szem előtt tartó szervezési lehetőség. Sok múlik a szülőn, a pedagóguson, a gyógypedagóguson és együttes tevékenységükön. A sikeres együttműködés eredménye az integráció megvalósulása. Remélhetőleg a pedagógusok ezt nem úgy fogják fel, hogy rossz dolog, amit szükséges megoldani valahogy, hanem kihívásnak tekintik, és szívvel-lélekkel tesznek érte. Számos érv említhető az együttnevelés, valamint a különnevelés mellett és ellen is. Ezek közül szeretnék kiemelni néhányat:

Érvek az együttnevelés mellett:

✓ A gyermekek családjukkal együtt élhetnek, ha lakóhelyük közelében működik integráló intézmény.

⁶ (Sebba, 1996), <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=befogado-02-kopatakine-felno> (2012.03.02. 21:44)

⁷ Csányi Yvonne (1995) Együttnevelés – Speciális igényű tanulók az iskolában, Az integrált fejlesztés lehetőségei, 2. kiadás, Iskolafejlesztési Alapítvány OKI, Iskolafejlesztési központ 26.-28.o.

- ✓ A gyermek megtanul beilleszkedni a normál társadalmi közegbe, mivel az integrált nevelés során könnyebben veszi át a társadalmi érintkezés megszokott formáit.
- ✓ Saját képességeit megismerheti, realisabban képes önmagát értékelni.
- ✓ Könnyebben tud társas kapcsolatokat teremteni.
- ✓ Az ép gyermek motiválhatja az SNI-s gyereket.
- ✓ Jóval magasabb teljesítményre képesek, ha együtt vannak.
- ✓ Ritkán kerül konfliktusba az SNI-s az ép gyermekkel, mert önzetlenekké, segítőkészekké válnak.
- ✓ Az ép és sérült gyermekeknek egyaránt fejlődik erkölcsi, érzelmi tulajdonságai, szociális készségei az együttnevelés által. Megtanulják, hogyan alkalmazkodjanak társaikhoz.
- ✓ A köztudatban csökkenti az előítéletességet a fogyatékos személyekkel kapcsolatosan, hiszen a „mátság” nem alacsonyabb rendűséget jelent.

Érvek az együttnevelés ellen:

- × A helytelenül megvalósított integráció inkább kárára válik a gyermekeknek.
- × Ha a képességekhez igazított, egyéni fejlesztés elmarad, a gyermek ismeretei nem bővülnek kellőképpen, nem fejlődik megfelelően. A gyermek személyisége, önértékelése is sérülhet.
- × Jobban terheli a pedagógusokat, hiszen több figyelmet igényelnek óvodapedagógustól, tanártól egyaránt. Sok pedagógus nincs megfelelően felkészülve, idegenkedik az együttneveléstől.
- × Sok intézményben nincsenek meg a szükséges feltételek az integrációhoz.
- × A sérült gyermek kirekesztettnek, „másnak” érezheti magát, főleg iskolás életkorban.
- × Az SNI-s gyerek lehúzhatja az ép gyerekek teljesítményét.

Érvek a különnevelés mellett:

- ✓ A speciális intézményekben jobban érvényesül az egyéni bánásmód. Több idő jut az egyéni fejlesztésekre, megfelelő figyelmet kapnak.
- ✓ A speciális tárgyi és személyi feltételek jobban igazodnak a gyermekek képességeihez. (létszám korlátozása, speciális eszközök, gyógypedagógiai segítő szolgálat, stb.)
- ✓ Az SNI-s gyermeknek nagyobb sikerélménye van.
- ✓ Nincs másság érzetük.

Érvek a különnevelés ellen:

- × Fokozza a fogyatékosok másszerűség érzését, kizárja őket a normálisabb közösségéből.
- × Mindkét felet megfosztja, azoktól a tapasztalatoktól, amelyekre a kölcsönös alkalmazkodás felépülhetne.
- × A „normálisoknak” nincs szükségük kiegészítő segítségnyújtásra, ezért a többségi iskolák pedagógusait felmenti az egyéni speciális figyelem biztosítása, a differenciáló metodikák alkalmazása, az egyéni képességekhez igazodó tananyag kiválasztása alól.
- × A sérült gyermekek szocializációja akadályozott, az intézményből történő kikerülés után nehezen vagy egyáltalán nem illeszkednek be a társadalomba.

2.3 Kik lehet integráltan óvodában nevelni?

Nehéz egyértelmű választ adni, hiszen ebben sok minden szerepet játszik. Egyrészt fontos, hogy az óvoda mit tud adni, milyen a felszereltsége, fogadóképessége, másrészt fontos, hogy milyen mérvű a gyermek akadályozottsága, milyen a gyermek egészségi állapota, illetőleg a család szociális háttere. Figyelembe kell vennünk, hogy a gyermek milyen fokban alkalmas az együttnevelésre, és az óvoda mit tud biztosítani a speciális megsegítésére. Én úgy gondolom, hogy minden kisgyermeknek meg kell adni az esélyt, hogy a képességeinek megfelelő oktatásban, nevelésben részesülhessen.

2.4 Az eredményes integráció feltételei:⁸

- ❖ Egyértelmű kormányzati politika és megfelelő finanszírozási rendszer szükséges, valamint a szakmai és jogi kategóriák egyértelműsítése.
- ❖ Az intézményen belüli és kívüli támogatottság: igazgató; helyi irányítás; helyi közösségek; kormányzat; szakmai szervezetek.
- ❖ „Integrációbarát” követelmények, amelyek nem teljesítménycentrikusak, hanem az egyes gyermekek egyedi fejlettségét tartják szem előtt.
- ❖ A pedagógusok rendelkezzenek az integrációhoz elengedhetetlen attitűddel (szociális érzékenység; a másság elfogadása; empátia; tolerancia; a különbségek kezelésének képessége stb.).
- ❖ Fontos a pedagógusok megfelelő szakmai kompetenciája (gazdag módszertani repertoár, pedagógiai gyakorlat, eszköztár; folyamatos megújulás, a változás képessége, gyógypedagógiai alapismeretek).
- ❖ Fontos feltétel az együttműködés a gyógypedagógus, a pedagógus és a szülő között. A gyógypedagógussal való kapcsolattartás megerősítést, segítséget, biztonságot ad a pedagógusnak és a szülőnek. A rendszeres konzultációk során az információk cseréje a gyermekről, fejlődési üteméről elengedhetetlen feltétel, mind a gyógypedagógus, mind a pedagógus, mind pedig a szülő részéről.
- ❖ A közösségbe történő beillesztés szempontjából fontos faktor a csoporttársak el-és befogadóképessége, és nagyon sok múlik a pedagóguson is. A gyermekek számára minta, hogy mennyire kezeli természetesen a helyzetet, milyen az ő reakciója a „mátság”-ra.
- ❖ Amennyire lehetséges, be kell vonni a szülőket, mivel elengedhetetlen a család pozitív és támogató hozzáállása.

⁸ Csányi Yvonne (1995) Együttnevelés – Speciális igényű tanulók az iskolában, Az integrált fejlesztés lehetőségei, 2. kiadás, Iskolafejlesztési Alapítvány OKI, Iskolafejlesztési központ 23.o.

2.5 Sajátos nevelési igény:

Az SNI fogalomrendszere az utóbbi időben sokat változott, de még a mai definíció sem igazodik az európai országokéhoz, ahol a children/students with special needs, vagyis speciális szükségletű gyermekek/tanulók megnevezés a használatos. Hazánkban nem emelik be az SNI körébe a halmozottan hátrányos helyzetűeket; szociális, kulturális, nyelvi hátrányos helyzetűeket sem. Ők korlátozott módon részesülnek a többletszolgáltatásokból. A feltételek és a társadalmi adottságok az európai országokéhoz képest lényegesen eltérőek, ám a hazai szabályozás is próbál felzárkózni az európai normákhoz.

A többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-ának 29. pontja kimondja, hogy ⁹„sajátos nevelési igényű az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

a., testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzd ¹⁰

b., a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd;” ¹¹

Legyen szó a sajátos nevelési igény bármely típusáról – akár organikus okra visszavezethető, akár nem – pedagógusként fel kell vállalnunk ezeknek a gyermekeknek a nevelését. Ha a helyi nevelési program tartalmazza az SNI-s gyermekek sikeres integrációjának, szocializációjának megvalósítását, úgy az óvodában biztosítanunk kell a megfelelő fejlesztést. A SNI/A-s gyermek esetében a habilitációs vagy rehabilitációs foglalkozásokat, amelyeket kizárólag gyógypedagógus végezhet. Az SNI/B-s gyermekek esetében fejlesztő foglalkozásokkal kell megoldani a fejlesztést, amelyeket a többségi pedagógus is elvégezhet.

⁹ 1993. évi Köznevelési LXXIX. törvény 121. §-ának 29. pontja, Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye, http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99300079.TV (2012.03.24.)

¹⁰ Módosította: 2010. évi CLIII. törvény 16. §

¹¹ Módosította: 2010. évi CLIII. törvény 16. §

2.5.1 A sajátos nevelési igény típusai¹²

Testi fogyatékosok: (mozgáskorlátozottak)

A testi fogyatékos gyermekeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodai nevelésben fejlesztésük megoldható integráltan is, ha ehhez a szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak.

A látássérült gyermekek:

Látásteljesítménye az ép látáshoz viszonyítva két szemmel és korrigáltan is 0-33%-os látásteljesítmény közötti. A sérülés a gyermek számára nagymértékben megnehezíti, akár lehetetlenné teszi a vizuális úton történő tapasztalatszerzést. Két csoportot tudunk elkülöníteni:

- ❖ Vak gyermekek: A látás teljes mértékben hiányzik, az érintett személy a fényt sem érzékeli. Ezeknek a gyermekeknek a nevelése, oktatása általában speciális intézményekben valósul meg.
- ❖ Gyengénlátó gyermekek: Főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni látásukat. Az óvodai nevelés területén kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek gyakoroltatásával, a hallás, tapintás, szaglás, ízérezékelés, tájékozódási képesség fejlesztésére. A gyengénlátó gyermekek esetében nem szükséges az ép látású társaiktól elkülönített óvodai foglalkoztatás.

Hallássérült gyermekek: A hallószervük veleszületett vagy szerzett sérülései, esetleges fejlődési rendellenességei következtében a hallásteljesítményük eltér az ép társaikétól. A hallássérültek esetében két nagy csoportról beszélhetünk:

- ❖ Nagyothalló gyermekek: A társalgó beszédet 2-4 méteren belül meghalják és megértik. Együttnevelhetők ép társaikkal.
- ❖ Siket gyermekek: A fülközei beszédet sem hallják, értik meg.

Tanulásban akadályozott gyermekek:

¹² Hoffmann Judit – Mezeiné Isépy Mária (2006) Gyógypedagógiai alapismeretek, Comenius Bt. Kiadó, Pécs

Tartós állapotot jelöl, ide tartoznak az enyhe-, közép súlyos értelmi fogyatékosok. Akadályozottságuk, személyiségzavaruk összefügg az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérüléseivel, funkciózavarával. Jellemző, hogy eltérő nevelési, oktatási igényeik és szükségleteik vannak, amelyek megnyilvánulhatnak a kommunikáció és a beszéd sajátosságában, a megismerő funkciók késleltettségében, lassabb tanulási tempóban, figyelem ingadozásában, valamint ezek a gyermekek kevésbé terhelhetők.

Beszéd fogyatékos gyermekek: Azok a gyermekek, akiknél jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek okai lehetnek veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások. Az akadályozottság következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat:

- ❖ a beszédhangok helyes ejtésében: pöszeség, orrhangzós beszéd
- ❖ a beszédfejlődés zavarai: megkésett beszédfejlődés
- ❖ a beszédészlelés és beszédmegértés zavarai
- ❖ a beszédritmus sérülésében: dadogás, hadarás
- ❖ a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében
- ❖ az általános beszédgyengeséggel együttjáró részképesség-kiesésben.

Az autisztikus gyermekek: Az autizmus – spektrumzavarok lényege: a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Az autista gyermekre jellemző:

- ❖ gondolkodási képesség sajátos hiányossága
- ❖ beszédszinthez képes károsodott kölcsönös kommunikáció
- ❖ rosszul használja a szociális jelzéseket
- ❖ rugalmatlan viselkedésszervezés.

Hiperkinetikus gyermekek:

A hiperkinetikus gyermekekre jellemző a túlzott aktivitás, figyelmetlenség, szegényesen szervezett viselkedés, kitartás hiánya; szervezetlen, rosszul szabályozott, extrém cselekedetek; szociális gátlástalanság.

Magatartászavaros gyermekek:

A magatartászavaros gyermekekre jellemző a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartási séma, amely extrém mértékű harciasságban, fenyegetésben, tulajdonnal szembeni destrukcióban, gyűjtogatásban, lopásban, ismételt hazudozásban, elszökésekben, gyakori és súlyos indulatkitörésben, szófogadatlanságban nyilvánul meg.

A következő részben a Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértő Bizottságok működéséről szeretnék röviden néhány gondolatot közölni, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek számának országos átlagáról egy felmérést bemutatni.

2.6 A Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértő

Bizottságok működése

Hazánkban 32 Szakértői Bizottság működik. Évről évre egyre több a munkájuk, évente közel 100 000 vizsgálatot végeznek. A Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértő Bizottságok folyamatosan végzik a rászoruló gyermekek vizsgálatát, így sok gyermek esetében a tanév során derül ki, hogy valamilyen probléma áll fenn, amelyre fejlesztést javasolnak. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését fejlesztő pedagógusnak kell végeznie, általában heti 2-3 órában. Ezek a gyermekek létszámban 2 főnek számítanak, de csak abban az esetben, ha az előírt fejlesztést nem tudja megoldani az intézmény. Mivel a gyermekek létszáma folyamatosan növekszik, ez nem megoldott minden óvodában. A Nevelési Tanácsadó által előírt kiscsoportos fejlesztések óraszámja is emelkedik minden évben. Jelenleg eléri a heti 15-20 órát. A Szakértői Bizottság egy vizsgálatot készít a gyermekről, ez alapján felállít egy véleményt, leír egy javaslatot. Fontos, hogy a szülőnek ezt jogában áll elfogadni vagy elutasítani. Sok esetben a szülői érdekérvényesítés sokkal erősebb, és számos esetben az be is igazolódik. A Szakértői Bizottságban 1-2 vagy jobb esetben 3 órát tölt el a gyerek, ennyi idő alatt nem tudja valamennyi készségét, képességét megmutatni, annak ellenére, hogy már vannak korszerű eszközök. A Szakértői Bizottságok rendelkeznek egy listával, amelyet a települések jegyzőjétől kapnak meg. Ezen a listán megtalálható az adott településen működő összes integrált nevelést-oktatást

megvalósító intézmény (az Alapító okiratok alapján). A fenntartó ez alapján jelöli ki, hogy a gyermek melyik intézménybe kerül.

A szakértői véleménynek tartalmaznia kell:¹³

- ❖ a gyermek adatait
- ❖ a szakértői vizsgálat rövid leírását
- ❖ a fogyatékoság típusát, SNI/A vagy SNI/B, pontos megjelöléssel
- ❖ a gyermek BNO-kódját
- ❖ a szükséges szakemberre, annak végzettségére és szakképesítésére vonatkozó javaslatot
- ❖ a javasolt fejlesztési órák számát
- ❖ a vizsgálat pontos időpontját, valamint a felülvizsgálat dátumát.

(Lásd 5.sz. melléklet)

2.7 Gazdasági Együttműködési és Fejlesztés Szervezete

Az OECD¹⁴ négy kategóriával dolgozik. Egy „E” kategóriát is használ, amelybe a tehetséges gyermekek tartoznak. Hazánkban az OECD három kategóriába sorolja a sajátos nevelési igényű gyermekeket:

„A” –szervi rendellenességen alapuló fogyatékoságból adódó

„B” – nem szervi rendellenességen alapuló tanulási nehézségekből fakadó szükségletek

„C” – olyan speciális szükségletek, melyek alapja valamilyen társadalmi, kulturális vagy nyelvi jellemző.

¹³Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye, 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról

http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1000004.OKM (2012. 02. 08.)

¹⁴Organisation for Economic Cooperation and Development = Gazdasági Együttműködési és Fejlesztés Szervezete. Globális szervezet, melynek célja az, hogy segítse a tagállamok kormányait a lehető legjobb gazdasági és szociális politika kialakításában és értékelésében.

2.8 Sajátos nevelési igényű gyermekek számának változása az előző évek tapasztalatai alapján¹⁵

Nevelési év (tanév)	Sajátos nevelési igényű (fogyatékos) óvodás gyermekek száma	Integrált nevelésben részesülők száma	Integrált nevelésben részesülők aránya, %
2001/02	4 249	2 888	68%
2002/03	4 916	3 479	71%
2003/04	5 725	4 236	74%
2004/2005	5 746	4 317	75%
2005/2006	5 327	3 896	73%
2006/2007	5 324	3 840	72%
2007/2008	4 660	3 286	71%
2008/2009	4917	3509	71%
2009/2010	5027	3820	76 %

Az előző tanévekben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma nem változott jelentősen. A táblázat egyértelműen mutatja, hogy a 2009/2010-es tanévben az SNI gyermekek 76%-ának nevelése integráltan valósulhatott meg, ez nagyobb arányú, mint a megelőző években.

Dolgozatom következő részében az abonyi sajátos nevelési igényű gyermekek helyzetét szeretném bemutatni.

¹⁵ Köznevelési Információs Iroda, KIR-statisztika (2004-2007) <http://www.kir.hu>
(Forrás: Kapcsáné Némethi Júlia, a Köznevelési Osztály Inklúziós Pedagógiai Fejlesztések
irodavezetője)

3. SAJÁT MEGFIGYELÉSEK

3.1 Abony városának bemutatása:

Abony az Alföld szívében terül el, Cegléd-től 16, Szolnoktól 14 km távolságra. Pest megye fiatal városainak egyike, 1993 óta város. A lakosság száma megközelítőleg 16.000 fő. A város két templomának, a Római Katolikus és a Református Templomnak páratlan látványt nyújtó tornyáról vált híressé. Ezek mellett még számos más műemlék, kastély található itt. Országosan nyilvántartott műemlék a Zsinagóga. Turisztikai látványosságot nyújt a Márton-kúria, Sívó-kúria vagy a nemrégén épült Városkapu. Az ide látogatók különféle programok közül választhatnak: fürödhetnek a Városi Strandfürdőben, eltölthetnek egy napot az Abonyi Állat-és Szabadidő parkban vagy lovagolhatnak a Kalász-tanyán. Abony gasztronómiailag is vonzó lehet, hiszen itt található a Mészáros Vendéglő, ami országszerte ismert ínycsiklandó ízvilágáról. A városnak 2 bölcsődéje, 3 óvodája, 2 általános iskolája, 1 középiskolája van, valamint összevontan működik egy óvoda, általános iskola és gyógypedagógiai módszertani intézménye. Ezen kívül a város központjában kapott helyet zeneiskolája is. A kulturális élethez tartoznak a már évek óta tradicionálisan megrendezett nemzetközi, országos és regionális fűvőszcenekari találkozók.

„Abonyban és a környékén megszűnő munkahelyekről először nagy számban a nők szorultak ki. Több család döntött úgy, hogy az otthon maradó anya nevelőszülői feladatokat vállal. Sok családnak napjainkban az egyetlen bevételi forrás a gyermekek gondozásáért járó munkabér. Az állami nevelésbe kerülő gyermekek sokszor év közben érkeznek, így az óvodai csoportok száma is változó a tanév során. A családból kiemelt gyermekek többsége sérült, idegrendszeri, mentális funkciók a normál zóna alattiak. Komoly beilleszkedési és magatartási problémákkal kerülnek be a közösségekbe. Nevelésük, fejlesztésük nagy odafigyelést, sok időt, személyes gondoskodást igényel. Nagy számban kerülnek nevelési tanácsadóba, pszichológiai, pszichiátriai kezelésre. Ezeknek a

gyermeknek a fejlesztése nagy létszámú csoportokban nem eredményes, pedagógiai asszisztens szakmai segítségét igényli a feladat.”¹⁶

3.2 Egy integrált óvoda bemutatása:

Abonyban három integrált óvoda is működik, a következőkben a Gyöngyszemek Óvodáját szeretném bemutatni, ahol 3 éves hospitálásomat is töltöttem. A 2011/2012-es tanévben 5 sajátos nevelési igényű gyermek jár az óvoda valamely tagóvodájába.

Az óvoda az Alapító okiratában feltünteteti befogadó szándékát, elveket és célokat is megfogalmaz. Saját programja alapján felvállalja a részképesség kieséssel, beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlődésének segítségét. Felvállalja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus igénybevételével, az alábbiak szerint:

- ❖ Érzékszervi fogyatékos (látássérült), enyhe fokban értelmi fogyatékos és beszéd fogyatékos gyermekek.
- ❖ A megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus okra visszavezethető/ vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő gyermek.
- ❖ Nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek nevelését.

3.2.1 Az óvoda épülete, tárgyi felszereltsége:

Az óvodaegységek a város központjában helyezkednek el. Az épületek nem óvodának épültek, de az átalakítások során igyekeztek a gyermekintézmény alapvető feltételeit megteremteni. Legöregebb az Apponyi úti óvodaegység épülete, amely egyben Abony város legrégebbi óvodája is. Az épületeket felújították ugyan, de a mai korszerű óvodának most sem felelnek meg, a csoportszobák általában kis alapterületűek, ezért zsúfoltak. A tornaszoba pályázati pénzekből jól felszerelt, különböző mozgásfejlesztő eszközökkel berendezett szobában tornázhatnak a kicsik naponta. A gyermekek differenciált fejlesztéséhez, a fejlesztő játékokhoz az alapvető felszereltséggel rendelkeznek.

¹⁶ Abony város Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése

Néhány fejlesztő eszköz:

- ❖ „kezek és lábak”, trambulín, ugráló labda, horgászbót, karika, lépőkövek, szivacs labda (motoros koordinációt és egyensúlyt fejlesztő eszközök)
- ❖ pad, meserács, bordásfal, Montessori-torony, Montessori-vár, autópálya (téri tájékozódást fejlesztő eszközök)
- ❖ geomag, Jáva építőjáték, gyurma (finommotorikát fejlesztő eszközök)
- ❖ Logico játék, memóriakártya, mesekocka, puzzle (figyelem, megfigyelőképesség)

Az óvodaegységek udvarai kis alapterületűek. Az eszközök további pótlásának forrása lehet, ha az óvodák megpályázzák az integrációs képesség kibontakoztató támogatást.

3.2.2 Az óvoda személyi feltételei:

Az óvodai feladatok ellátására megfelelő számú és képzettségű pedagógus biztosított. Minden óvodai csoportban 2 óvodapedagógus és 1 dajka dolgozik. Az elmúlt időszakban több szakmai továbbképzésen vettek részt. Az ott megszerzett ismeretekkel, új módszerekkel, eljárásokkal színesítik a mindennapi munkát. (fejlesztőpedagógia, drámapedagógia, népi játékok, stb.) A logopédiai ellátást és a gyógypedagógusi fejlesztést az EGYMI¹⁷ szakemberei végzik, előzetes egyeztetések alapján szerződéssel. Az óvodavezető fejlesztő pedagógusként tölti kötelező óraszámát az óvoda tagintézményeiben.

3.2.3 Az óvodában működő helyi nevelési program¹⁸

A helyi nevelési program célja a gyermekek óvodába érkezése idején az érzelmi biztonság megteremtése, az új óvodai környezet megismerése. Az új felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat szorongásának, beilleszkedési nehézségének, néha agressziójának feloldása. Cél továbbá egy olyan nevelési rendszer kidolgozása, amely a személyiségekre épül és enyhíti a

¹⁷ A 2005/2006-os tanévtől a Montágh Imre Általános Iskola és Óvoda pedagógusai Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként ellátják a város valamennyi intézményében a logopédiai, gyógypedagógiai tanácsadás, valamint az SNI gyermekek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat.

¹⁸ Abony, Gyöngyszemek Óvodája, Helyi Nevelési Program

szociokulturális hátrányokat. Differenciálással mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítása, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a gyermek igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. A nevelés igazodik a gyermekhez, s ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, családi háttérhez, amelynek a gyermek részese. Azoknál a gyermekeknél, akiknél az óvónő azt tapasztalja, hogy a spontán fejlődés lassúbb, vagy elmarad, megfelelő szakszolgálatok segítségét kéri. A program biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelését. A foglalkozásokat élvezzék, legyen örömteli, színes számukra. A gyermek számára ne jelentsen megterhelést a felzárkóztató munka. A speciális hiányosságok kiküszöbölésére indokolt esetben szakember segítségét kell kérni. A pedagógus érzelmi kapcsolata legyen tökéletes a gyermekkel. Fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás.

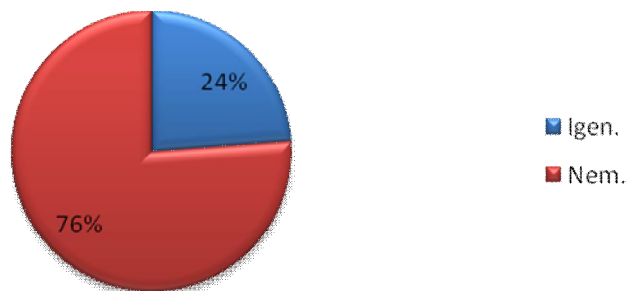
3.3 Egy gyógypedagógiai csoport bemutatása

Abonyban 1993 óta működik egy speciális óvodai csoport is, melynek céljai, berendezése, a gyerekek létszáma, a nevelés légköre és eszközei sokban különböznek egy normál óvodai csoporttól. Nagyon fontos megemlíteni, hogy a gyermekek szüleiknek kérésére és szakértői vélemény által kerülhetnek ebbe a csoportba. A csoportszobában a szokásos óvodai berendezésen túl megtalálható nagyméretű tükör, az egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör, vizual tábla, fejlesztő játékok, speciális audiovizuális eszközök, mozgásfejlesztést segítő eszközök (Pl.: Bobath labdák, hengerek, AYRES, WESCO eszközök), finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, természetes anyagok, eszközök – logopédiai eszközök is. (Lásd: 7. sz. melléklet)

3.4 Kérdőív eredményeinek elemzése:

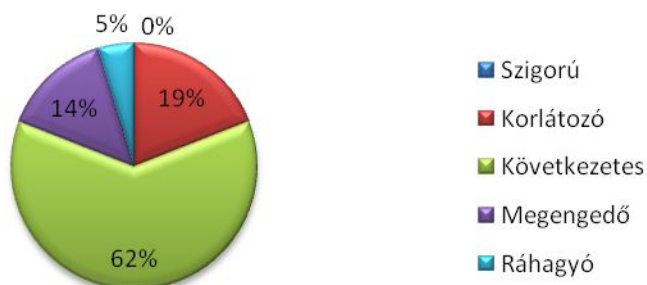
Kérdőívet készítettem a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel. A kérdőív kitöltése név nélkül történt. (Lásd: 1. sz. melléklet)

1. Volt-e már ilyen sérülés a családban (sajátos nevelési igény)?

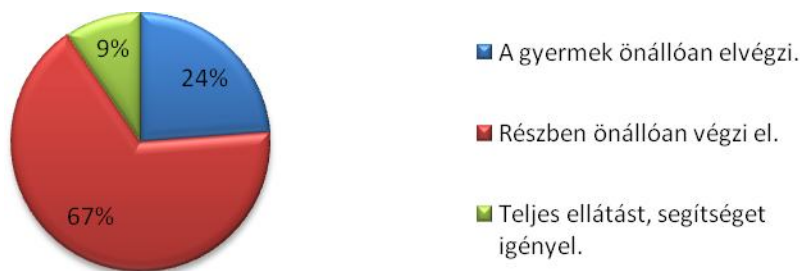
A családok többségében még nem volt ilyen sérülés a családban. A családok 76%-ban először találkoznak a sajátos nevelési igény valamely típusával, 24%-ban pedig már előfordult valamilyen sérülés.

2., Mi jellemzi leginkább a család nevelési attitűdjét?

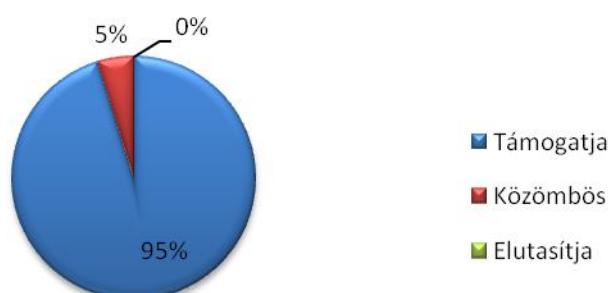
A legtöbb család következetes nevelési formát, sok család pedig megengedő és korlátozó formát alkalmaz. A szülőknek mindössze 5%-a az, aki ráhagyó módon neveli gyermekét. A diagramról leolvasható, hogy sehol sem találkozhatunk szigorú nevelési attitűddel.

3., *Hogyan módosulnak a közös feladatok a családban?*

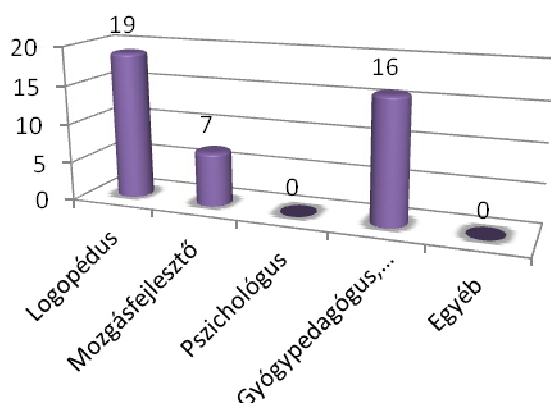
A gyermekek legnagyobb része, 67%-a részben önállóan, 24%-a pedig teljesen önállóan végzi el a közös feladatokat a családban. A megkérdezett családok mindössze 9%-a az, ahol a gyermek teljes ellátást, segítséget igényel a legalapvetőbb feladatok elvégzése során is. Ezekben a családokban a családi háttér még fontosabb, gyermekek még több törődést kívánnak meg érzelmek terén is.

4., *Mi a véleménye a sérültekkel való együttnevelésről?*

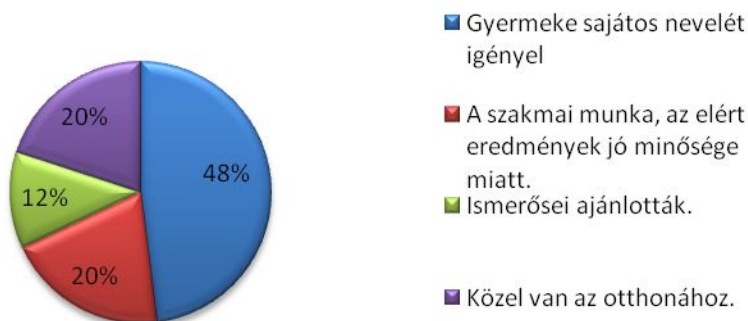
Jó érzés, hogy a szülők 95%-a támogatja az együttnevelést. 5%-ának közömbös és nincs olyan szülő, aki elutasítaná. Egyre több az integráló intézmény, ahol elengedhetetlen a szülői együttműködés a pedagógusokkal. Ezért örömmel tapasztaltam, hogy a szülők ily módon vélekedtek. Természetesen az más kérdés, hogy az „ép” gyermekek szülei mit gondolnak a sérültekkel való együttnevelésről, kutatásom alkalmával ezzel kapcsolatban kaptam pozitív és negatív visszajelzéseket is.

5., Milyen szakmai segítő szolgálat működik az intézményben? Többet is megjelölhet!

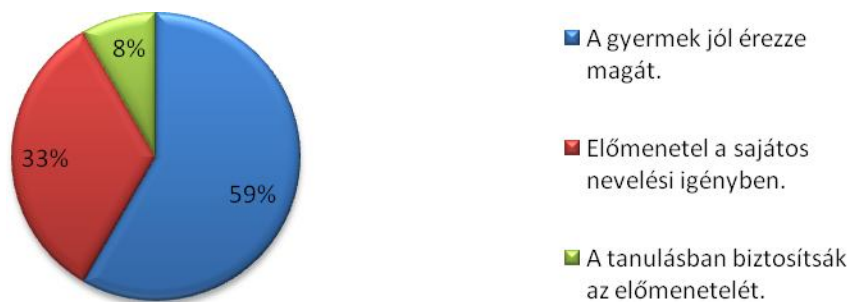
A gyerekek nagy részét fejleszti logopédus (majdnem az összes sajátos nevelési igényű gyermeket), sok gyerekkel foglalkozik gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus. Egy gyermeket sem kezel pszichológus, illetve egy gyermek sem jár egyéb fejlesztésekre. A sérült gyermekek fejlesztését az EGYMI szakemberei végzik.

6., Miért választotta ezt az óvodát?

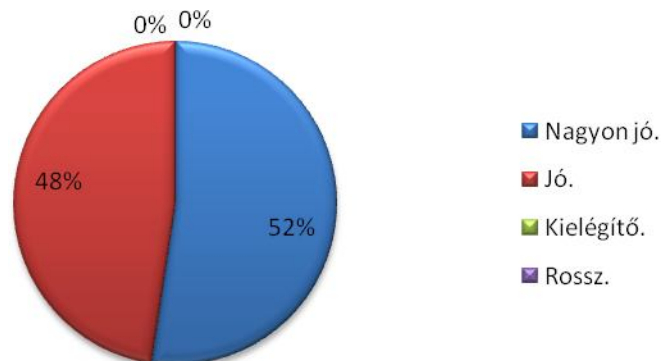
A szülők többféle okból választották az óvodát, ahova gyermekük jár. Sok szülőnél a szakmai munka, az elért eredmények jó minősége dominált óvodaválasztás során. A legtöbb szülő, majdnem 50% gyermeke sajátos nevelési igénye miatt választotta az adott intézményt. Ezeknek a gyermekeknek a nagy része a gyógypedagógiai csoportba jár, ahol nagyobb mértékben lehetőség van az egyénre szabott fejlesztésre. Néhány szülő ismerősök tanácsa alapján döntött.

7., Mi a legfontosabb elvárása az óvodával szemben?

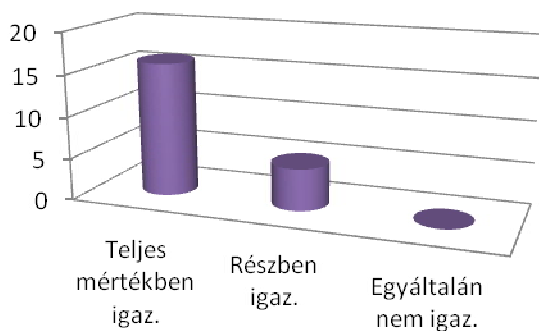
A családok legnagyobb részének (59%) az a legfontosabb, hogy gyermekeik jól érezzék magukat az óvodában. A jókedv, kiegyensúlyozottság alapja a jó egészségi állapotnak, megfelelő fejlődésnek is. Sok szülőnek fontos, hogy előmenetel történjen a sérülés területén, és a szülők mindössze 8%-nak a legfontosabb a tanulásban történő előmenetel.

8., Milyennek érzi a család és az óvoda kapcsolatát?

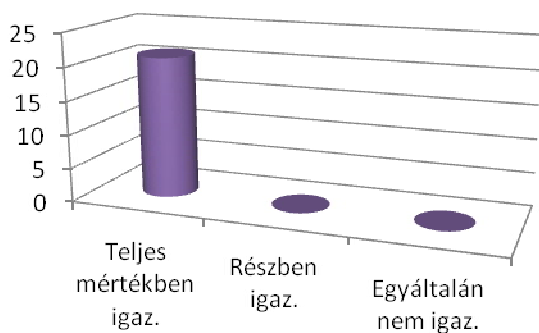
Dolgozatom egyik fő megválaszolandó kérdése ez volt, hogy milyen az óvoda és a gyermekek kapcsolata. Jó érzéssel tölt el, hogy a szülők 100%-a jónak érzi a család és az óvoda kapcsolatát. Senki sem vélekedett úgy, hogy ez csupán kielégítő, esetleg rossz volna.

9., Gyermekem szívesen jár ebbe az óvodába.

Megnyugtató, hogy a gyermekek többsége szívesen jár óvodába. A legtöbb gyermek nagyon szeret óvodába járni, néhány gyermekre ez csak részben igaz. Az ő hangulatuk változó, előfordul, hogy az óvodában a délelőtti folyamán is nehezen oldódnak fel. Egy szülő sem nyilatkozott úgy, hogy gyermeke nem szeretné az óvodát.

10., A követelmények támasztásánál a gyermekem egyéni képességeit is figyelembe veszik az óvónők.

A megkérdezett szülők 100%-a úgy gondolja, hogy gyermekének óvodapedagógusa figyelembe veszi gyermeke egyéni képességeit. Ez jól mutatja a pedagógusok lelkiismeretes, egyénre szabott fejlesztő tevékenységét.

Felmértem az abonyi óvodás korú sajátos nevelési igényű gyermekek helyzetét, amelynek összesítését táblázat formájában szeretném szemléltetni a következő részben.

3.5 Statisztika a sajátos nevelési igényű gyermekekről Abony város óvodáiban:

Intézmény	SNI gyermekek száma	A gyerekek születési éve, neme	BNO kód	Van-e egyéni fejlesztési terve?		Ki(k) fejlesztik rendszeresen?				Szülő együttműködő-e?			Többi gyerek hozzáállása az SNI gyerekhez.		
				Van	Nincs	Gy. ped.	Fejl. ped.	Log.	Egyéb	Igen.	Nem.	Változó	Elfogadó	Közömbös	Elutasítja
1.	5	2005 fiú	F 89	X				X		X				X	
		2005 fiú	F80.1	X			X			X			X		
		2006 fiú	F80	X			X	X		X			X		
		2005 lány	F70	X			X			X			X		
		2006 lány	F81.9	X			X	X		X			X		
2.	6	2006 fiú	F80.2	X		X	X			X			X		
		2006 fiú	F81.9	X		X		X		X			X		
		2006 fiú	F81.9	X			X	X				X	X		
		2005 fiú	F80.9	X		X		X		X			X		
		2005 fiú	F70	X			X			X			X		
		2008 lány	F79	X			X			X			X		
3.	2	2005 fiú	F84	X		X		X				X	X		
		2005 fiú	F70	X		X		X				X	X		
4.	14	2006 lány	F 79	X		X	X	X		X			X		
		2006 fiú	F71, F84	X			X			X			X		

		2006 lány	F79	X		X		X		X			X		
		2006 lány	F79	X		X		X	X	X			X		
		2005 fiú	F84	X			X	X		X			X		
		2005 lány	F79	X			X	X		X			X		
		2007 fiú	F79	X			X		X	X			X		
		2005 fiú	F71	X			X			X			X		
		2006 lány	F70	X			X			X			X		
		2006 fiú	F79, F84	X			X		X	X			X		
		2006 fiú	F79	X			X	X		X			X		
		2005 fiú	F70	X				X	X	X			X		
		2004 fiú	F70	X		X				X			X		
		2007 lány	F90	X			X	X		X			X		

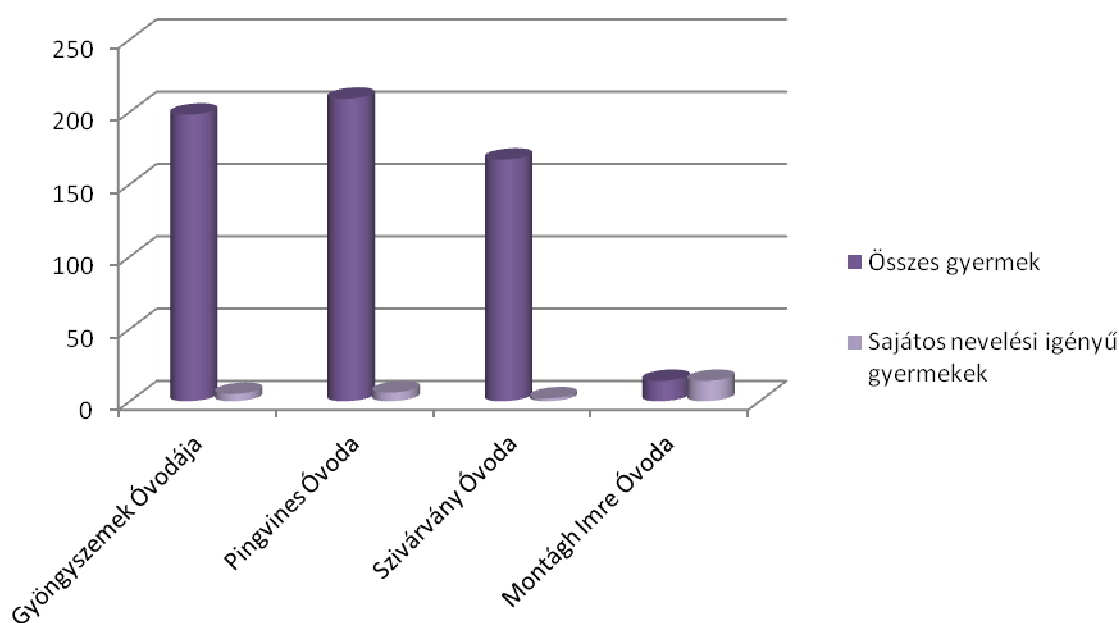
1. Gyöngyszemek Óvodája
2. Pingvines Óvoda
3. Szivárvány Óvoda és Bölcsőde
4. Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Felmérés helye: Abony Óvodái

Felmérés ideje: 2012. január

Felmérés értékelése:

A felmérés során megtudtam, hogy 2012. január hónapban Abonyban 558 gyermek jár óvodába. Ebből 27 gyermek sajátos nevelési igényű, 14 gyermek nevelése speciális intézményben történik, 13 kisgyermek pedig integrált együttnevelési formában részesül a város másik 3 különböző óvodájában. A sajátos nevelési igényű gyermekek közül 18 fiú és 9 lány. Minden gyermek rendelkezik egyéni fejlesztési tervvel. Az OECD országos átlagával összehasonlítva az SNI gyermekek aránya Abonyban átlag felettinnek mondható, hiszen magasabb, mint 2-4%. Az ép gyermekek elfogadók különleges bánásmódot igénylő társaik felé. A sajátos nevelési igényű gyermekek szülei együttműködők. A legtöbb gyermeket gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus fejleszt.

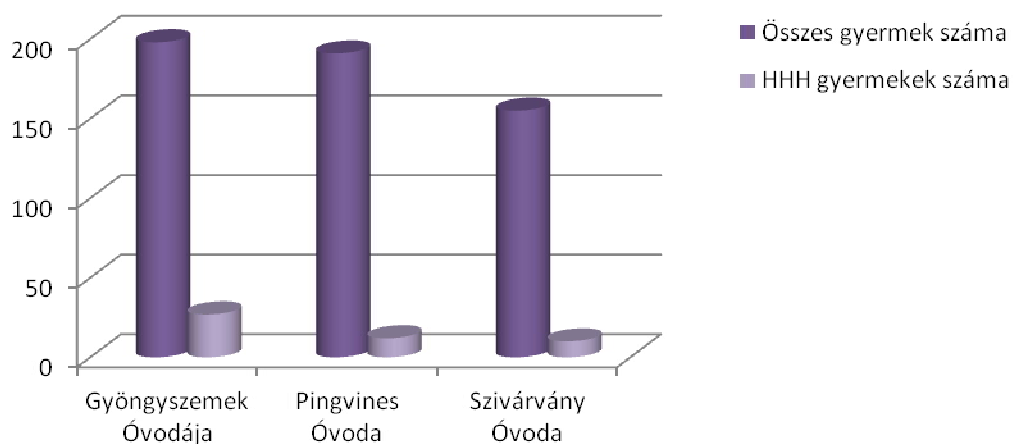
A Szivárvány Óvoda és Bölcsőde 155 gyermek ellátásáról gondoskodik, a Pingvines Óvoda és Bölcsőde 191 óvodást lát el, a Gyöngyszemek Óvodába 198 gyermeket íratnak be. 9 óvodai csoportban a maximális létszámot meghaladja a gyermekek száma. A hátrányos helyzetű gyermekek száma 187 fő, a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 49 fő. Megvizsgálva a halmozottan hátrányos

helyzetű gyermekek számát megállapítható, hogy 25% eltérés sehol nem áll fenn, így szegregáció nem tapasztalható az intézmények között.¹⁹

Pingvines Óvoda: 12 fő (7.7%)

Szivárvány Óvoda: 10 fő (5.2 %)

Gyöngyszemek Óvodája: 27 fő (13.6 %)

A Gyöngyszemek Óvoda felvételi körzetében igen magas a hátrányos helyzetű, alacsonyan iskolázott családok száma, azonban az eltérés nem akkora mérvű, hogy indokolt legyen a felvételi körzetek újraosztása.

A gyermekek BNO-kódja:²⁰

A BNO a betegségek nemzetközi osztályozását jelenti.

A felmérés során számos típusával találkoztam, amelynek pontos meghatározásai a következők:

F70: Enyhe mentális retardációt jelent, amikor az IQ megközelítőleg 50-69 között van. Az iskolában valószínűleg tanulási nehézségeket okoz. Sok felnőtt képes így dolgozni, jó szociális kapcsolatokat fenntartani és képes közösségi aktivitásra is.

F71: Közepes mentális retardációt jelent, amikor az IQ megközelítőleg 35-49 között van. Fejlődési lassulást eredményez gyermekkorban, de a legtöbb gyermek

¹⁹ Abony város Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése 2012

²⁰ BNO-10 zsebkönyv DSM-IV-TRTM meghatározásokkal (2006) Animula Kiadó

képes meghatározott fokú önállóságot elérni az önellátásban, képes adekvát kommunikációt elsajátítani és iskolázottságra szert tenni.

F79: Nem osztályozott mentális retardáció.

F80: Az artikuláció jellegzetes zavara. Fejlődési zavar, melyben a gyermek által használt beszéd úgy hangzik, mintha a megfelelő mentális szintje alatt volna, de emellett a nyelvi készségek teljesen normálisak.

F80.1: A kifejező (expresszív) beszéd zavara: Ebben a fejlődési zavarban a gyermek a kifejező beszédet a neki megfelelő szellemi korától lényegesen alacsonyabb színvonalon használja, de a beszédmegértés normális határok között van. Előfordulhat az artikuláció zavara.

F80.2: Beszédmegértés (receptív) beszéd zavara: A beszédmegértés a gyermek korának megfelelő szellemi szintje alatt van, látszólag minden esetben a kifejező beszéd is érintett, és szó- és hangképzési rendellenességek is vannak.

F80.9: A beszéd és a nyelvfejlődés zavara.

F81.9: Iskolai készséges fejlődési zavara: Idetartozik: tanulási ismeretek elsajátítási nehézsége, tanulási nehézségek, tanulási zavar.

F84: Gyermekkori autizmus (autizmus infantilis): Fejlődési zavar, amelynek a diagnózisához teljesülnie kell: a., abnormális vagy károsodott fejlődés 3 éves kor előtti kezdettel, és b., pszichopatológia három területén jellegzetes abnormális funkciók: szociális interakciókban probléma áll fenn, a kommunikáció korlátozott, ismétlődő sztereotip viselkedés jellemző. A meghatározott diagnosztikus kritériumokon túl számos nem specifikus probléma észlelhető, mint fóbiák, alvás és táplálkozási-zavarok, dührohamok, (önmaga felé irányuló) agresszió.

F89: Pszichológiai fejlődés zavarai

F90: Hiperkinetikus zavarok, az aktivitás és a figyelem zavarai. Az élet korai szakaszában (általában már az első öt életévben) kialakuló betegségcsoport. Jellemzője a kitartás hiánya a kognitív részvételt igénylő tevékenységekben, csapongásra való hajlam.

3.5.2 Terápiás lehetőségek, eljárások:

Logopédiai kezelés:

Megkésett és akadályozott beszédfejlődés terápiája. A beszéd és a kommunikációs fejlesztése egyénre szabottan történik. A logopédus játékos keretek között oldja meg a fejlesztést, melynek során a gyermek egy nagy tükörrel szemben ülve végzi a feladatokat, így láthatja saját ajkának, nyelvének mozgását is. A feladatok megoldása közben kognitív funkciók fejlesztése is megtörténik. A gyerekek otthonra is kapnak gyakorló feladatokat.

Speciális úszás, vízhez szoktatás:

E foglalkozás során nem feltétlenül a különböző úszásnemek elsajátítása történik, hanem elsősorban vízhez szoktatás, vízben történő mozgás, játék, az úszás előkészítése. A vízben való tartózkodás megnyugtató hatású, örömteli helyzet, melyben könnyebben elsajátítják a különböző mozgásformákat, az elért eredmények sikerélményhez juttatják őket. Megtanulnak a vízben félelem nélkül mozogni, a víz alá merülni, siklani, az ügyesebbek úszni.

Autizmus specifikus fejlesztés:

Az autisztikus gyermek számára a közönségnek nincsen sodró ereje, a nem kizárólag neki szóló feladat felhívására nem reagál, ezért őt egyéni foglalkoztatás keretén belül lehet jól fejleszteni. A fejlesztő munka meg kell, hogy feleljen a betegségnek, az állapotnak, a súlyosságnak, a meglévő ismereteknek, a regresszió mértékének. Ezért kell minden egyes gyermekhez megkeresni a neki megfelelő utat és módot.

Célja:

- orientációs rámozdulás
- elemi szintű kontaktusképesség, kooperabilitás kialakítása
- utánzási lehetőség teremtése
- a figyelem elemi szintű irányíthatósága, megtarthatósága

Feladat:

- a taníthatóság feltételeinek kialakítása
- a céltalan, illetve öncélú kényszermechanizmusokból hasznos kényszereket alkotni

- önszórakoztató tendenciák átváltása – a feladathelyzet elfogadására - a feladathelyzetben való adekvát tevékenységre – a feladattudat kialakítása
- a tevékenység véghezvitelére való késztetés, a befejezettség tudatának kialakítása
- a spontán tevékenységet feladatmegoldássá szervezni, ezzel a manipulatórikus gondolkodást kialakítani

AYRES terápia:

Célja: A vesztibuláris rendszer sokoldalú ingerlése, mely során a gyermeknek módja nyílik arra, hogy a hibás mintázatú neurofiziológias rendszereiket kijavítsák. A foglalkozásokon a gyermekek játékos légkörben ismerik meg a fejlesztő eszközöket és azok használatát. Fontos, hogy először az ontogenetikusan ősbibb mozgásos helyzeteket, azok biztonságát és kivitelezését sajátítják el, majd a bonyolultabb mozgásfolyamatokat. A tér- és időbeli összefüggéseket úgy élhetik meg, ahogy ez számukra a legmegfelelőbb. Az Alapozó Terápia a gyermekek idegrendszerének érését elősegítő, az idegrendszer jobb működését megalapozó terápia.

A fejlesztés gerincét képző mozgás beérleli az idegrendszert, az érzelmi és értelmi igényt a fejlődésre. Ezt az igényt kell kiszolgálni és irányítani.

A terápia lépései, a fejlesztési területei:

- a vesztibuláris és taktilis rendszer normalizálása
- a primitív posztuláris reflexek integrációja
- az egyensúlyi reakciók fejlesztése
- a szemmozgások normalizálása
- a test két oldala közötti integráció kialakítása
- a vizuális forma- és térérzék fejlesztése

A TSMT módszer:

A megkésett, eltérő fejlődésmentet mutató hiperaktív, figyelemzavaros, tanulási, megértési, beilleszkedési zavarokkal küzdő, a sikeres iskolai beválásában rizikós, illetve a hátrányos szociokulturális helyzetben élő gyermekek szenzomotoros hiánypótlása. A megkésett pszichomotoros fejlődésű, súlyosan megkésett

beszédfejlődést mutató gyerekek vizsgálata, majd az idegrendszeri érést beindító egyéni és csoportos szenzomotoros fejlesztés.

4. ÖSSZEFOGLALÁS

Minden családban, ahol sérült gyermeket nevelnek, a mindennapokban súlyos gondokkal, problémákkal kell megküzdeni. Ezeknek a családoknak a lehető legnagyobb segítséget kell megadni ahhoz, hogy hogyan kerüljék, kerülhetik el a sokszor feleslegesen halmozódó nehézségeket. Útmutatás szükséges ahhoz, hogy mit kell tenniük a helyzet korai felismerése érdekében, és gyermekük szakszerű gondozása, fejlesztése és a lehetséges szocializálódása céljából. Tudjuk, hogy ezeknek a szülőknek nem csak a munkaképességüket, de a lelki egészségüket is meg kell őrizniük. Csak ezek birtokában képesek gondoskodni a családról és különleges bánásmódot igénylő gyermekéről is.

Az első hipotézisem, miszerint feltételezem, hogy Abonyban az óvodák nyitottak a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására, beigazolódott. Abonyban az óvodák alapító okiratukban kimondják, hogy fogadják a gyerekeket, valamint célokat és feladatokat is meghatároznak.

A második hipotézisem felmérése során – amelyben azt feltételezem, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek többsége integrált intézménybe jár – azt tapasztaltam, hogy 27 sajátos nevelési igényű gyermek közül 13 gyermeket integrált óvodákban nevelnek, 14 gyermek pedig speciális gyógypedagógiai csoportba jár. Az előbbi létszám (13 fő) magasabb, mint az előző néhány évben, tehát pozitív változás tapasztalható az együttnevelés területén. Mégis még most is több gyermek nevelése a speciális csoportban valósul meg, tehát hipotézisem nem igazolódott be. Véleményem szerint, ha az óvodapedagógusok több segítséget kapnának, optimálisabban megvalósulhatna az SNI gyermekek nevelése, oktatása.

A harmadik feltételezésem szerint a család és az óvoda kapcsolata jó, a gyermekek szívesen járnak óvodába. Megnyugtató, hogy a szülők egyöntetűen azt vallották, hogy gyermekük szeret óvodába járni. Ez bizonyítja a pedagógusok lelkesedését, elhivatottságát, gyermekszeretetét.

Elkönyvelhetjük az együttműködés és a sikerélményekben gazdag fejlesztések eredményének is.

Szakdolgozatomat néhány gondolattal zárnám, amit szívből ajánlok minden embernek, aki érdeklődést érez gyermekesorsók iránt.

„Soha ne nézz szánakozva engem²¹
Egy fogyatékos gyerek kérése:

Soha ne nézz szánakozva engem,
én is az ÉLET szépségét zengem,
lenn a mélyben összeér a lelkünk
Isten hívására egyszerre keltünk.
Igaz, a logika nem a kenyerem,
de ha megnézed jól a tenyerem
a szívvonalam nagyon hosszú,
s nem tudom mit jelent a bosszú.
Közös az életünk, közös a halálunk
tudom, egyszer majd közös nevezőt találunk,
csak soha ne nézz szánakozva engem,
hisz én is az ÉLET szépségét zengem...”

(Urgyán Tibor György)

²¹Urgyán Tibor György: Soha ne nézz szánakozva engem,
<http://www.poet.hu/vers/10232> (2012.03.24.)

MELLÉKLETEK

Kérdőív sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel (1. sz. melléklet)

Kérem, válaszoljon a következő kérdésekre! A kérdőív kitöltése névtelenül történik.

1. Volt-e már ilyen sérülés a családban (sajátos nevelési igény)?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

2. Mi jellemzi leginkább a család nevelési attitűdjét?

- ☐ Szigorú
- ☐ Korlátozó
- ☐ Következetes
- ☐ Megengedő
- ☐ Ráhagyó, szabados

3. Hogyan módosulnak a közös feladatok a családban?

- ☐ A gyermek önállóan elvégzi.
- ☐ Részben önállóan végzi el.
- ☐ Teljes ellátást, segítséget igényel.

4. Mi a véleménye a sérültekkel való együttnevelésről?

- ☐ Támogatja
- ☐ Közömbös
- ☐ Elutasítja

5. Milyen szakmai segítő szolgálat működik az intézményben? Többet is megjelölhet!

- ☐ Logopédus
- ☐ Mozgásfejlesztő, mozgásterapeuta
- ☐ Pszichológus, pszichoterapeuta
- ☐ Gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus
- ☐ Egyéb:.....

6. Miért választotta ezt az óvodát gyermeke számára?

- ☐ Gyermeke sajátos nevelést igényel (szakértői vélemény alapján).
- ☐ A szakmai munka, az elért eredmények jó minősége miatt.
- ☐ Ismerősei ajánlották.
- ☐ Közel van az otthonához.

7. Mi a legfontosabb elvárása az óvodával szemben?

- ☐ A gyermek jól érezze magát, a biztonságos, szeretetteljes légkör megteremtése.
- ☐ Előmenetel a sajátos nevelési igényben a sérülés területén.
- ☐ A tanulásban biztosítsák az előmenetelét.
- ☐ Egyéb:.....

8. Milyennek érzi a család és az óvoda kapcsolatát?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kielégítő
- ☐ Rossz

9. Gyermekek szívesen jár ebbe az óvodába.

- ☐ Teljes mértékben igaz.
- ☐ Részben igaz.
- ☐ Egyáltalán nem igaz.

10. A követelmények támasztásánál a gyermekem egyéni képességeit is figyelembe veszik az óvónők.

- ☐ Teljes mértékben igaz.
- ☐ Részben igaz.
- ☐ Egyáltalán nem igaz.

Köszönöm, hogy segítette munkám!

Interjú a Közoktatási Osztály Inklúziós Pedagógiai Fejlesztések irodavezetőjével: (2. sz. melléklet)

Az interjút Kapcsáné Németi Júliával, a budapesti Közoktatási Osztály Inklúziós Pedagógiai Fejlesztések irodavezetőjével készítettem, aki Budapesten a Közoktatási Osztály Fejlesztési Igazgatóságán dolgozik. Dr. Vekerdy Tamás pszichológussal vettem fel a kapcsolatot, ő ajánlotta Júliát, akinek az integráció és a sajátos nevelési igényű gyermekek a szakterülete. Telefonon egyeztettünk időpontot. Egy pénteki nap alkalmával találkoztunk. Júlia néhány évig dolgozott gyógypedagógusként, szerzett tapasztalatot integrált és szegregált nevelésben is. A tárgyalóteremben került sor a beszélgetésre. Júlia nagyon segítőkészen állt a rendelkezésemre. Már a találkozás elején megkért, hogy tegeződjünk.

➤ ***Ön hogyan került kapcsolatba az integrációval?***

Gyógypedagógusként végeztem, személyes tapasztalatok is befolyásolták, hogy így alakult. Egy vidéki nagyvárosban, egy gyógypedagógiai intézményben tanítottam. Mellette volt egy középiskola. A troliról ugyanott kellett leszállni, a gyerekek egyik része erre indult el, a másik része pedig a középiskolába. A trolin utazás közben ismeretséget kötödték. Volt egy idő, amikor a nagyfiúk rendre elkéstek, 10-15 percet. Kiderítettük, hogy azért, mert túlmertek egy megállóval, hogy az új ismerősök ne lássák, hogy ők idejönnek. Ők nagyon megélik ezt a másságot. Szégyellték, hogy ebbe az iskolába járnak. Szükséges, hogy ezt az előítéletet, csökkentsük, ne legyen ilyen stigma, ha valakinek eltérő a fejlődése, mint a többségnek. Úgy gondolom, hogy az integráció nagyon szép dolog. Én annyira elkötelezett vagyok az inklúzív, integrált nevelés mellett, annak ellenére, hogy vannak jó speciális intézmények. Minden gyereknek meg kell adni az esélyt.

➤ ***Mi a véleménye a hazai integrációról? Van-e esetleg tapasztalata más országokból is?***

A hazai integrációval kapcsolatban elég sok bizonytalanság volt az elmúlt időszakban. 2002-ben bevezetésre került az integrációs normatíva a hátrányos helyzetű gyerekek megsegítésére, így az intézmények gyakorlatában kicsit összekeveredett a szakmai és fogalmi kategóriáknak pontos megítélése. Nem nagyon tudták megítélni, hogy az integráció ebben az értelemben, az integrációs támogatás és az integrációs rendszer kikre vonatkozik, ki a célcsoportja a támogatásnak. Nagyon élesen elkezdett szétválni, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek megsegítéséről vagy a hátrányos helyzetű

gyerekek integrált nevelésének megsegítéséről van szó. Inkább pénzügyi és jogi szempontból volt ez lényeges, szakmai szempontból a szakemberek számára gyakorlatilag nem különül el ennyire, nem is szabad, hogy elkülönüljön.

Az angolszász országokban kicsit elterjedtebb ez a forma, ott az utóbbi néhány évben azt látjuk, hogy az alapvető inklúzív nevelés feltételeit, tehát minden gyerek befogadó pedagógiai gyakorlatát kívánják megvalósítani. Németországban a tartományokban is különböző a megítélés. Ott jobban tartja még magát a miénkhez hasonló szegregált nevelési forma, ugyanakkor vannak olyan intézmények is, ahol már nagyon szép feltételek és nagyon jó pedagógiai gyakorlat mellett megvalósítják az inklúzív nevelést. Hollandiában is nagyon érdekes, eltérő volt a helyzet. Volt szerencsém egy több hónapos ösztöndíjjal megnézni a holland rendszert. Volt olyan intézmény, ahol teljesen természetes volt, hogy olyan feltételek álltak rendelkezésre, hogy ott ültek benn a sajátos nevelési igényű gyerekek, időnként elvitte őket egy fejlesztő pedagógus. Volt egy adatbankjuk, fejlesztő eszközök adatbankja és annak megfelelően, hogy milyen diagnózissal rendelkezett a tanuló, mindig az adatbankból lekérték a fejlesztő eszközt. Ugyanakkor voltak speciális tagozatok is, intézmények is, ahol kifejezetten csak sajátos nevelési igényű gyerekek voltak, ott az inklúzív attitűd már akkor is átjött.

➤ ***Mi lehet annak az oka, hogy még sok helyen nem láthatjuk az integrációt, inklúzió megvalósulását a gyakorlatban?***

Sokan azt hiszik, hogy a pénz az, ami meghatározza, hogy az együttnevelés, egy innováció vagy bármilyen változás elindul egy intézményben. Kiderült, hogy a 4., 5. helyen áll a motivációs listán, ami elindít egy változást. Akarom, szeretném, meg akarom tanulni? Elmegyek továbbképzésre, kérek segítséget, együttműködök? A pedagógus felelőssége, hogy a rábízott gyerekek hogyan gondolkoznak, a pedagógus attitűdje az, ami meghatározza, főleg az óvodában, ahol az óvodapedagógus a „szent és sérthetetlen”. Nagymértékben befolyásolja, hat a gyerekek személyiségfejlődésére. Ha ő egy elfogadó attitűdöt tud képviselni, akkor a gyerekeknek ez természetes dolog lesz.

Nagyon sok esetben a fenntartó jelöli ki, hogy melyik intézmény legyen az, aki fogadja a gyermeket, ami nem biztos, hogy az lesz, amelyik fejlesztő eszközökkel rendelkezik. Minden intézmény más helyzetben van. Megtudja-e oldani abból a normatívából, amit a gyermek után kap, hogy időnként egy-egy fejlesztő eszközt vesz, illetve hogy milyen módon jut hozzá ezekhez a lehetőségekhez. Nagyon sok pályázat volt az elmúlt időszakban, leginkább az elmúlt néhány évben és az elkövetkezendő években nagyarányú fejlesztések várhatóak. Ilyenekre, mint tornaszoba, fejlesztő eszközök

arzenálját megvenni, ahhoz pályázati forrásokon keresztül hozzá lehet jutni. Sok intézmény idegenkedik a pályázatoktól, pedig leginkább onnan lehet hozzájutni. Az óvodák állami fenntartásúak, csak úgy nem fognak kapni állami forrásokat arra, hogy építsenek egy tornaszobát vagy vegyenek fejlesztő eszközt. Ez az önkormányzatnak, a fenntartónak lenne a feladata. Csak ugye ő még más, például egészségügyi és egyéb intézményeket is eltart még, és sokszor sakkoznak a forrásokkal, hogy hova mennyi pénzt tud juttatni.

➤ ***Beszélgettem gyógypedagógusokkal, óvodapedagógusokkal és azt tapasztaltam, hogy az integrációs együttnevelés megítélése nem egységes. Mi lehet ennek az oka?***

Érdekes, hogy az egész közoktatási rendszerben én is nagy szélsőségeket látok. Általában az óvodák még sokkal elfogadóbbak, befogadóbbak. Náluk természetesebb ez a folyamat. Akár egy óvodán belül is van ekkora különbség. Én is ismerek egy óvodát, ahol az egyik csoportban a hátrányos helyzetű gyerekek száma nagyon magas, van hallássérült, sok roma kisgyerek, van tehetséges gyerek is. Valamint odajár egy portugál kisfiú is, aki nem beszél magyarul. Az az attitűd, ahogy az óvónők ehhez a helyzethez alkalmazkodtak, példaértékű. Ellenben ugyanebben az óvodában egy másik csoportban a másik véglet tapasztalható. Az óvoda elsősorban a hátrányos helyzetű gyerekek fogadását végzi, mégis teljesen más az attitűd egy másik csoportban. Nem tudom, miért van a pedagógusokban ellenállás. Attól is függ, hogy mennyire képzett ez óvónő, voltak-e az elmúlt időszakban továbbképzéseken, hiszen ezek már nem voltak mentesek az együttnevelés szemléletének a közvetítésétől. Nagyon ritka esetben kapnak segítséget az óvónők.

➤ ***Az oktatásban én, mint választható tárgy, kerültem kapcsolatba az integrációs együttneveléssel. Szerintem van olyan fontos, hogy a kötelező órák keretén belül kellene oktatni. Erről mi a véleménye?***

Ezt mi is nehezményezzük. Volt egy olyan próbálkozásunk, hogy a 2004-től 2007-ig terjedő időszakban egy nagy központi fejlesztést szerettünk volna Európai Unió források segítségével. Egyik nagy projektünk volt, hogy 30 órás modulokat dolgoztunk ki az együttnevelés támogatására felsőoktatási intézmények számára. Mindent adtunk, fizettük az oktatót ez idő alatt, kezébe adtuk ezeket a tanegységeket, ingyen felkészítettük az intézményben dolgozó pedagógusokat, biztosítottuk az eszközöket is. Úgy gondoltuk, hogy 10 felsőoktatási intézményben próbáljuk ki, és alig találtunk 10 olyan felsőoktatási pedagógusképző intézményt, aki ezt elfogadta. Amikor

megcsináltuk 1 év múlva a hatásvizsgálatot, azt tapasztaltuk, hogy sehol nem folytatták. A veszprémi egyetem 2012 szeptemberétől kötelezővé fogja tenni. Ők egy hosszabb tanegységet szeretnének továbbfejleszteni.

➤ ***Mi lehet ennek a folyamatnak a jövője?***

Pozitív változásokban bízunk. Nagyon ezen dolgozunk, minden lehetséges eszközt megragadunk. Van most egy nagy fejlesztésünk, ami a diagnosztikus eszközökre fókuszál, a szakértői bizottságok diagnosztikus eljárásait segíti. Fontosnak tartjuk a korai fejlesztést is, ezt klasszikusan mi 0-6,7 éves korig értjük, amíg a gyerek nem kerül iskolába. Tartottam egy 60 órás együttnevelés képzést. Először megriadtak a kollégák. Egy csoportban voltak óvodapedagógusok, általános iskolai tanítók, tanárok, középiskolai tanárok. Szándékosan vegyes csoportokat csináltam. Tréning jellegű képzések voltak, előadás minimális mértékben, sok gyakorlattal. Sok kooperatív módszerrel dolgoztuk fel az anyagokat. A végén azt fogalmazták meg a középiskolai tanárok, hogy nem hitték, hogy ők itt bármit is tanulni fognak, és a legtöbbet az óvónőktől tanulták: attitűdöt, elfogadást, kreativitást. Az óvoda még őrzi azt a szemléletet, a teljes körű elfogadást: úgy szeretem a gyereket, ahogy van. Nagyon sokat lehet tanulni egymástól.

➤ ***Mit tanácsolna nekem, mint pályakezdő óvodapedagógusnak?***

Folyamatos tanulást. Saját tapasztalatból tudom, nem szerettem a jogszabályokat, nem is értettem ezeket. Később jöttem rá, vissza is igazolódott, hogy mennyire fontos a jogszabályok ismerete. Azt kell tudni, hogy hol van, hogy meg tudjam nézni, ha szükség van rá. És tudjam azt mondani a szülőnek, hogy valamelyik jogszabályban utánanézek. Kell, hogy a pedagógus is tudja, hogy vannak jogszabályok, amik segítenek, vannak lehetőségek, források, amiket el lehet érni. Fontosnak tartom az önfejlesztést alapvetően, utána olvasni dolgoknak. Vettem részt nagyon lehangoló képzéseken, ahol pedagógusok kezében szakirodalom évekkel ezelőtt volt, ez nagyon lehangoló. Legyen olyan szakmai igényesség, hogyha valamilyen probléma van, utána tudok nézni. Nem kell elmélyedni benne, csak a legfontosabb dolgokat megnézni, hogy mit is lehet ilyenkor csinálni. Azt gondolom, hogy nagyon fontos célcsoport a szülők. A szülőket megszólítani alapvetően a legfontosabb. Az óvodában még jobban lehet a szülőkkel együtt gondolkodni, közös programokat csinálni. Az óvónők határozott feladata a szülőkkel való aktív kapcsolattartás, hogy tájékoztassák a szülőket. Az óvodás gyerekeknek is elmondani, hogy mit jelent az, hogy valakinek nem olyan jó a hallása, látása, lassabban halad, mozgásában ügyetlenebb, oda kell figyelni rájuk. Ezeket a

gyógypedagógusoknak jól kell tudni, bátran kérdezni, segítséget lehet kérni tőlük. Behívni az érintett kisgyermek szüleit, hogy beszéljenek arról, hogy ők ezt hogyan élték meg.

Köszönöm szépen a segítségét! További sok sikert, szép eredményeket kívánok a munkájában!

Interjú egy sajátos nevelési igényű gyermek édesanyjával: (3. sz. melléklet)

Interjúmat egy olyan szülővel készítettem el, akinek gyermeke izomsorvadásban szenved. Beszélgetésünk helyszínéül a pedagógus szobát választottuk, ahol nem volt a szokásos gyerekzsivaj, így nyugodtan tudtunk beszélgetni. Tünde segítőkészen állt a rendelkezésemre, annak ellenére, hogy teljesen érthető módon nem szívesen beszél gyermeke betegségéről. Megható volt a könnyekkel küszködő édesanyával beszélgetni.

➤ ***Kedves Tünde! Kérlek, mesélj kicsit Zolikáról! Mikor és hogyan derült ki, hogy sajátos nevelési igényű?***

2007-ben jöttünk rá, hogy Zolika beteg. Szolnokra jártunk gyógytornára, egy gyógytornász hölgy látta meg, hogy az egyik lába kicsit meg van dagadva, azt hittük, hogy megütötte, így elmentünk a doktor nénihez. A doktor néni elküldte Zolikát vérkép vizsgálatra, és az mutatta ki, hogy nála nagyon nagy baj vaj, izomsorvadásban szenved. Én még abban az időben nem sokat tudtam erről a betegségről, az interneten néztem utána, hogy valójában mi is ez, és akkor jöttem rá, hogy milyen súlyos is. A doktor néni is mondta, hogy valószínűleg a 18 éves kort nem fogja betölteni, az egész teste el fog sorvadni.

➤ ***Néhány éve hallhattunk róla újságokban, televízióban, interneten. Azóta mi a helyzet? Kaptak megfelelő segítséget?***

Szerveztünk neki kupakgyűjtést, folyószámlát is nyitottunk a nevemen. A folyószámlára már két éve nem érkezik pénz. Kupakot - Hála Istennek! - nagyon sokat kapunk az egész országból. Akkor meghirdettük ezt, hogy segítsenek az emberek, reménykedtünk benne, hogy a doktornő tanácsára kivihetnénk külföldre.

➤ ***Hogyan alakult át a család élete? Miben változtak meg a mindennapok?***

A család élete annyiban változott, hogy arra nagyon oda kell figyelni, hogy ne fáradjon ki nagyon. Férjem külföldön dolgozik, nem sokat beszélünk Zolika betegségéről. Én mindent megteszek, amit csak tudok. Ugyanúgy élünk, mint más családok. Nem mutatjuk, hogy mi a helyzet.

➤ ***Zolika jól érzi magát az óvodában? Milyen a kapcsolata a többi gyermekkel?***

Az óvodát imádja, nagyon szeret itt lenni. Eleinte nagyon féltem az óvodától, sokáig sírt, nem akart beilleszkedni. Mondtam az óvónőknek, hogy Zolikára úgy tekintsenek, mint egy normál gyermekre. Sok dolgot nem csinál meg, le van maradva a többiekhez képest. Én nagyon sokat foglalkozok vele. Otthon megcsinálja, de itt nem vehető rá. Kicsit tart az óvó nénitől, talán azért, mert mélyebb a hangja. Ő szégyenlős, visszahúzódó típus. Jobban szereti a fiatalabb óvónőket, talán azért, mert van egy 15 évvel idősebb lánytestvére. Ő olyan, hogy nagyon szeretni kell, érezteti velünk. Ha már kicsit erélyesebben szólok neki, elpityeredik.

➤ ***Mi a véleménye az integrációs együttnevelésről?***

Én meg vagyok elégedve az integrációs együttneveléssel. Bízom benne, hogy Zolika meg fog gyógyulni! Én túltettem magam ezen, mutatni nem mutatom, persze, bennem van. Ő is tudja, vagyis nem is tudja, hanem érzi. Már 5 és fél éves, de én úgy érzem, hogy még korai lenne megtudni neki, hogy mivel fog ez járni. Az a legfontosabb, hogy minden mozgás meg legyen nála. Zolika mindenben később fejlődik, mint egy normál gyermek. Sokáig nem tudott mászni sem, kúszni sem, végül is kialakultak ezek a mozgások nála.

➤ ***Miért döntött úgy, hogy ebbe az integrált tagóvodába iratja gyermekét?***

Egyértelmű volt, hogy normál óvodába megy. Ceglédre járunk felülvizsgálatra, ahol azt mondták, hogy csak normál óvodába mehet, de csak napi 4 órában. Arra nagyon kell figyelnünk, hogy ne legyen túl sok neki, mert minél kifáradtabb, annál jobban romlik az állapota.

➤ ***Milyen fejlesztéseken vesz részt Zolika? A fejlesztések ingyenesek, esetleg van/volt olyan, amiért térítési díjat kell fizetni?***

Hetente két alkalommal járunk fejlesztésre, egy vízi tornára és egy hagyományos tornára. Talán ebben az évben megtanul úszni is. A mozgás nagyon kell neki, jó lenne az úszás meg a biciklizés. Jártunk lovagolni Szolnokra, azért fizetni kellett. A többi fejlesztés ingyenes.

➤ ***Milyen a kapcsolata az óvodapedagógussal, fejlesztő pedagógussal? Segítik Önt? Gyermekéről kap megfelelő tájékoztatást?***

A fejlesztő pedagógusok mindig adnak megfelelő tájékoztatást, segítenek mindenben. Az óvodapedagógussal is jó a kapcsolat.

➤ ***Minden szülő azt reméli, hogy gyermeke egészségesen jön a világra és az is marad. Mit mondana más szülőnek, ha Önhöz fordulnának tanácsért sajátos nevelési igényű gyermekükkel kapcsolatban? Mi szükséges ahhoz, hogy ezt egy szülő el tudja fogadni, gyermekének a legnagyobb segítséget tudja nyújtani?***

Azt tanácsolom, hogy mindent kövessen el, járjon utána, menjen! Én nagyon sokat jártam utána, hogy mit is tehetnék. Sok emberrel fölvettem a kapcsolatot, akik már vettek részt kezeléseken, volt tapasztalatuk külföldi kezelésekről és mindannyian csak rosszat mondtak, egyiküknek sem volt jó véleménye. Sok helyre elvittem Budapesten is, több kórházba, hogy mégis mit mondanak, esetleg nem lehet, hogy tévedtek a betegsége végett. Később fölkerestem Czeizel Endre főorvos urat, nagyon sokat beszéltem vele, és ő azt mondta, hogy ne vigyem ki Zolikát külföldre, mert hamarosan lesz itt is rá lehetőség, hogy lelassítsák a folyamatot. Nem azt mondja, hogy meggyógyítják, hanem hogy lelassítják.

➤ ***Úgy gondolom, hogy ilyen pozitív hozzáállással és akarattal sikerülni fog! Sok-sok erőt, kitartást kívánok nektek! Köszönöm, hogy segítette a munkámat!***

Interjú egy többségi óvodapedagógussal: (4. sz. melléklet)

Az interjút az abonyi Gyöngyszemek Óvodájának egyik többségi óvodapedagógusával készítettem, aki már 34 éve dolgozik az óvodában. Egyik délután a csoportszobában került sor a beszélgetésre, amikor a gyerekek éppen aludtak. Már ismertük egymást, így mint régi ismerőst köszöntött, valamint kedvesen, segítőkészen állt a rendelkezésemre.

➤ ***Hány éve dolgozik óvodapedagógusként?***

1978. szeptember 1-én kezdtem el óvónőként dolgozni. 34 éve vagyok ezen a pályán.

➤ ***Pályafutása elején még szegregált nevelés, oktatás folyt. Mi változott azóta?
Mi a véleménye a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjáról?***

Pályafutásom elején még szegregált nevelés folyt. Azóta komoly változások történtek. A sérült és a roma gyerekekkel kapcsolatban kezdtünk el hallani a szegregált és integrált nevelésről. Jogvédő szervezetek hívták fel a figyelmet arra, hogy a „problémás” gyerekek ne speciális intézményekbe kerüljenek. Az integrált nevelés általános értelemben azt a célt tűzi ki, hogy minden gyerek – függetlenül attól, hogy valamely sérülés vagy egyéb ok következtében fejlődése akadályozott – megkülönböztetés nélkül vehessen részt az intézményes nevelésben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, integrált nevelése a többségi közoktatási intézményekbe való beilleszkedését, azaz együttnevelését jelenti. Sajátos nevelési igényű gyermeknek számít, akik különleges bánásmódot igényelnek, a tanulásban akadályozottak, azaz érzékszervi, mozgásos, illetve értelmileg sérült diákok. Tágabb értelemben sajátos nevelést igényel minden olyan gyermek, akinek nevelhetősége eltér az átlagtól. Az együttnevelés mind a sérült mind az ép diákok számára pozitív szociális magatartásmintát alakít ki. A fogyatékkal élő megtanul beilleszkedni a társadalomba, konfliktuskezelő stratégiát alakít ki magának, realisabb lesz önértékelése és elfogadja másságát. A sérült gyerekeknek nem kell elszakadniuk családjuktól, hogy egy lakóhelyüktől távolabbi speciális intézménybe járjanak. Az átlagos képességű gyermek szemléletmódja változik meg az integrációval. Segítségnyújtást, toleranciát, elfogadást és együttműködést tanulja meg az ilyen közösségben. Saját önértékelése erősödik, megérti a másságot és felértékelődik az egészség szerepe az életében. Természetesen a társadalomban felkészültnek és a közösségnek befogadónak kell lennie, hogy a szocializáció mindkét oldalon ideálisan valósulhasson meg. Ezek az előnyei. De az integrációnak hátrányai és veszélyei is lehetnek a sajátos nevelési igényű gyerekekkel szemben. A hátránnyal induló gyerek számára veszélyt jelenthet, hogy könnyen kirekesztődhet a közösségből. Megterhelő lehet számára, hogy azonnal szembesül másságával, amely pszichés zavarokhoz vezethetnek. Amennyiben nem kapja meg a személyre szabott egyéni fejlesztést, akkor még több kárt okozhatnak az integrált neveléssel, mint hasznat. Az egészséges gyereknél jelentkezhet szorongás a sérülés látványától. Az is ellenérzéseket válthat ki belőle, ha úgy érzi, kevesebb figyelmet kap, mint a sérült társa. A szegregált nevelést is meg lehet valósítani jól és az integrált nevelést is rosszul. Én egyik oktatásszervezési formát sem kiáltanám ki

üdvösnek vagy üldözendőnek. Érdeemes mindkét típust megtartani, a tanuló személyiségéhez, a megfelelőt kiválasztani és mindkettőből a legtöbb előnyt kihozni. A két formát különböző módokon vegyíteni is lehet, így a lehetőségek bővíthetők.

➤ ***Ha jól tudom, az Ön csoportjába is jár egy sajátos nevelési igényű kislány. Kérem mutassa be őt röviden!***

Zolika egy ápolt, gondozott kislány. Beszédhibás, logopédiai foglalkozásra jár, hetente két alkalommal. Szorongása abban nyilvánul meg, hogy nem szólal meg, ha igen, akkor keveset és halkán beszél. Figyelme felkelthető, de spontán terelődik. A ceruzát jobb kezében tartja, körkörös firkát rajzol. Alapszíneket ismeri. A három részes puzzle-t összerakja. Könyvből állatokat megnevez, állathangokat utánoz, cselekvéseket felismer. Az egyszerű utasításokat érti, követi. Az irányítást nehezen fogadja el. A differenciálások rendben vannak. Szobatiszta. Önállóan eszik, iszik. Kedvelt játéktevékenysége az autózás, ezen kívül motorozik, hintázik, labdázik. Az óvodai közösséget szereti, személyes kötődést kialakít, barátai vannak. Vetkőzésben, öltöztetésben segíteni kell neki. Lépcsőn, utánlépéssel jár. Mozgásos tevékenységekben szorongó, bátortalan.

➤ ***Hogyan fogadta Zolika érkezését a csoportba? Volt-e már hasonló területen szerzett tapasztalata az előző években?***

Pályafutásom alatt mozgássérülés miatt sajátos nevelési igényű gyermek nem volt. Zolikát a Mozgásvizsgáló Szakértői Bizottság javaslata alapján integrálták az egészséges gyerekek közé, én ezt tudomásul vettem, és a kislányt szeretettel fogadtam.

➤ ***Milyen a kapcsolata a szülőkkel? Rendszeres az információcsere Ön és a szülők között?***

A család első szülött gyermeke is az óvodánkba járt, így régi ismerősként fogadtam a szülőket, akikkel nagyon jó kapcsolatot ápolok. Napi szinten, rendszeresen informálok őket az óvodában történekről. Az egyik legkomplikáltabb probléma a jó gyerek-óvoda-szülő kapcsolat kialakítása. Gyakran a szülők a saját vágyaikat akarják megvalósítani. A legfontosabb, hogy ez a vágy találkozzon az óvoda értékrendjével. Ha ehhez még egy jó pedagógus is hozzájárul, akkor egy nagyon jó közösség alakulhat ki.

➤ ***Rendelkezik-e az óvoda óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozó tárgyi feltételekkel? (pl.: fejlesztő szoba, speciális eszközök, tornaszerek...) Milyen eszközök, módszerek szolgálják a személyre szabott óvodai fejlesztését?***

A mi óvodánk csak minimálisan rendelkezik a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozó tárgyi feltételekkel. Nálunk nincs fejlesztő szoba, nincsenek speciális

tornaszerek, eszközök. Biztonságot nyújtok neki, hogy a gyerek érezze jól magát az óvodában. Olyan közösséget tud nyújtani az óvoda, ahol a későbbi fejlődés szempontjából kibontakozhat a gyermek, támogatókra talál. Hozzáfér ahhoz a tudáshoz, amit évről évre gyarapodva fejleszthet. Minden segítséget megkap készségei kibontakoztatásához.

➤ ***Milyen többletfeladatot jelent az Ön számára Zolika ittléte?***

Odafigyelést és erőfeszítést igényel az integrált testi fogyatékosága miatt. Sajátos nevelési igényét alaposan meg kell ismerni és ehhez nap mint nap alkalmazkodni kell. Állandó segítségadást igényel, öltözésnél, vetkőzésnél, lépcsőn közlekedésnél, nagymozgásoknál. Figyelni kell, hogy megerőltető mozgásai ne legyenek, ne fáradhasson el, de jelenlegi mozgásállapota megmaradjon. Szorongását oldani kell, és az önbizalmát erősíteni. Figyelmét, kézügyességét, finommotorikáját fejleszteni kell. Segíteni kell, hogy önállósodjon, hogy együtt működjön és alkalmazkodni tudjon a közösséghez.

➤ ***Hogyan módosulnak az óvodai élet mindennapjai? A csoport többi tagja hogyan viszonyul Zolikához? Segítik őt?***

A mindennapokban nincsen semmi változás. A napirendünk és a heti rendünk egy átlagos óvodai csoportnak megfelelő. A csoport többi tagja elfogadta Zolika lassúságát. Mozgásos foglalkozásokon segítenek neki öltözni, vetkőzni. Megfogják a kezét és levezetik a lépcsőn. Nagymozgásoknál vigyáznak rá, kikerülik. Soha nem fordult elő, hogy kicsúfolták volna. Segítségnyújtást, toleranciát, elfogadást és együttműködést tanultak meg.

➤ ***Az ép gyermekek szülei hogyan viszonyulnak az integrációhoz?***

A csoport szülői szervezete soha nem problémázott Zolikán. Mindenki természetesnek vette, hogy itt van közöttünk. Sőt, többen gyűjtik a kupakokat, hogy hozzájáruljanak a pénzgyűjtéshez, ami a gyógyításhoz kell.

➤ ***Ön szerint előnyös Zolika számára az integrációs együttnevelés?***

Zolika esetében az integrálás pozitív változásokat hozott. Megtanult beilleszkedni, realisabb lett önértékelése, elfogadja másságát. Nem kellett elszakadni a családjától, hogy speciális intézménybe járhasson. Zolika a közösségben nem rekesztődött ki. Segítjük, biztatjuk, bátorítjuk. Szívesen jön közénk, szeret óvodába járni. Egy problémám van. Én nem vagyok sem gyógypedagógus, sem fejlesztőpedagógus, így bizonytalan vagyok abban, hogy jól segítek-e neki.

➤ ***Szívesen fogadna más típusú sajátos nevelési igényű gyermeket/gyermeket a csoportba?***

Ha választani lehetne, nem fogadnék szívesen SNI gyermekeket. A legfőbb indokom az, hogy soha nem tanultam az egyéni fejlesztést, nem tudom, hogy mit hogyan kell csinálni.

További sikereket kívánok az óvodai nevelés minden területén! Köszönöm, hogy segítette a munkámat!

Szakértői vélemény (5. sz. melléklet)

2. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06 (53) 500-048 / Fax: 06 (53) 500 - 049

Ikt.szám: 1089- 2 /2011.
Nyilvántartási szám: 1475-25428/2011.

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY **JEGYZŐKÖNYV** a tanulók kontrollvizsgálatáról

Személyi adatok

Név:
A tanuló neve:
Születési hely: 2006. 03. 31.
Anyja neve:
Gondviselő neve:
Gondviselő címe: 14.
Vizsgálat ideje:
Küldő intézmény:
címe:

A vizsgálatkérés oka:

- Hivatalból indított felülvizsgálat

A szakértői vizsgálat célja:

- A sajátos nevelési igény további fennállásának megállapítása, vagy kizárása.
- A gyermek/tanuló fejlettségi szintjének és a további fejlesztés lehetőségeinek, irányainak megállapítása.

Eddigi ellátásának személyi, tárgyi feltételei:

Heti 2 órában logopédiai tréning logopédus által,
heti 2 órában szenzomotoros integrációs terápia TSMT terapeuta által,
heti 1 óra komplex gyógypedagógia fejlesztés gyógypedagógus által.

Az elvégzett kontrollvizsgálatok alapján a következő megállapításokat tettük:

Korának megfelelően fejlett kisfiú. Kezdetben a vizsgálatról elzárkózik, vizsgálati helyzetbe nehezen hozható. Egy idő után feladatokat vállal, tevékenységét funkcióöröm kíséri. Figyelme rövid ideig tartható fenn, könnyen elterelődik, kilép a szituációból. Kilenc kockából tomyot, három kockából hidat és lépcsőt épít, vonatot leutánoz. Vízszintes, függőleges vonalat és kört leutánoz. Színeket csoportosít, önállóan nem nevez meg. Formákat szemmel egyeztetve berak. Testrészeket önállóan nem mutat meg, meg nem nevez.

Beszéd: Spontán beszédére a halandzsza jellemző, ez keveredik néhány érthető szóval. Főnevet tartalmazó tárgyképet bizonytalanul ismer fel és nevez meg. Igéket képekről önállóan nem mond, néha próbál utánmondani. Szülő szerint tömondatot pár hónapja próbál mondani, vizsgálat alatt nem tapasztaltuk. Beszédkészsége súlyosan nehezített, egyszerű kérést, utasítást

Né
Szl
An

Nyilvántartási szám: 25428/11

- 1 -

situációhoz kötött esetlegesen végrehajt, abból kilépve beszédértése bizonytalan. A feladatokat előmutatás után hajtja végre.

Fül-orr-gégész vizsgálata alapján beszédszervi állapot rendben van, hallásprobléma nem feltételezhető.

- Az elvégzett vizsgálatok alapján a gyermek a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. Sajátos nevelési igényű. Az 1993. évi LXXIX törvény 121. §. (1) 29. a) alapján.

BNO: F81.9

JAVASLATOK: Beszédstátusz megállapítása céljából kérjük a Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatát.

Továbbra is integrált óvodai elhelyezése javasolt.

Intézménye az 52§ 6 alapján rehabilitációs ellátást biztosít részére. Szakember szükséglet gyógypedagógus, terapeuta.

Rehabilitációs órák:

- heti 2 óra szenzomotoros integrációs terápia TSMT
- heti 2 óra komplex gyógypedagógiai fejlesztés

Logopédiai terápia heti 2 órában a területileg illetékes logopédiai intézet által.

JAVASOLT INTÉZMÉNY: Pingvines Óvoda Abony, Bethlen G. u. 5.

Tájékoztatjuk a szülőt, hogy a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására a szakértői véleményben foglaltak szerint akkor kerülhet sor, ha az abban foglaltakkal egyetért.

A 4/2010 (I.19.) OKM rendelet (a pedagógiai szakszolgálatokról) értelmében felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy amennyiben a szakértői véleményben foglaltakkal nem értenek egyet, a szakértői és rehabilitációs bizottság köteles erről a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt tájékoztatni.

Tájékoztatjuk, hogy közvetlenül is eljárást indíthat az illetékes jegyzőnél a szakértői vélemény felülvizsgálatát kezdeményezheti.

A szakértői véleményben foglaltakkal kapcsolatos egyetértését vagy egyet nem értését írásban kell közölnie. Nyilatkozhat a vizsgálatot követő tájékoztatást követően, de ezt később – a szakértői vélemény kézhezvételétől számított tíz munkanapon belül – is megteheti.

Tájékoztatjuk, hogy amennyiben a szakértői vélemény kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül nem tesz nyilatkozatot, és nem indítja meg a jegyzői eljárást, az egyetértését megadottnak kell tekinteni.

Nyilvántartási szám: 25428/11

31.

- 2 -

A jegyző közigazgatási hatósági eljárás keretében határoz a sajátos nevelési igény megállapításával, illetve a szakértői véleményben foglaltakkal összefüggésben. A jegyző az eljárás megindításáról értesíti a szakértői és rehabilitációs bizottságot.
A szülő a jegyzői határozat ellen benyújtott fellebbezéssel kezdeményezheti a szakértői véleményben foglaltak megváltoztatását.
A fellebbezés lehetőségéről és a jogorvoslat módjáról a vizsgálatvezető a tájékoztatást megadta.
A vizsgálati véleményről a szülő tájékoztatása megtörtént, a szülő a véleményünkkel egyetértett.

VIZSGÁLATOT VÉGZŐK:

Sárközy Kálmán gyógypedagógiai tanár, pszichológus
Király Erzsébet oligofrénpedagógia-logopédia szakos gyógypedagógiai tanár
Dr Megyeri Katalin gyermekneurológus szakorvos

A SZAKÉRTŐ

1. Szülő:
2. Oktató
3. Beszéd
Szolgá
4. Polgár
5. Irattár

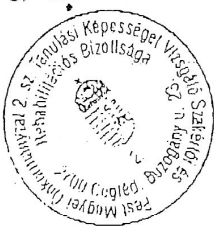
unkás u. 14.
Abony, Bethlen G. u. 5.
Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai
Halmi u. 26.

Cegléd, 2011. 04. 28.

szakorvos

gyógypedagógus

pszichológus

Gárdai Zsófia
gyógyp. pszich., biz. vez.

Záradék:

Normatíva igénylésre az a szakértői véleményben kijelölt intézmény jogosult, amely az alapító okiratában megjelölt sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátását, a fentiekben meghatározott rehabilitációs órakeretben, az előírt személyi és tárgyi feltételekkel látja el

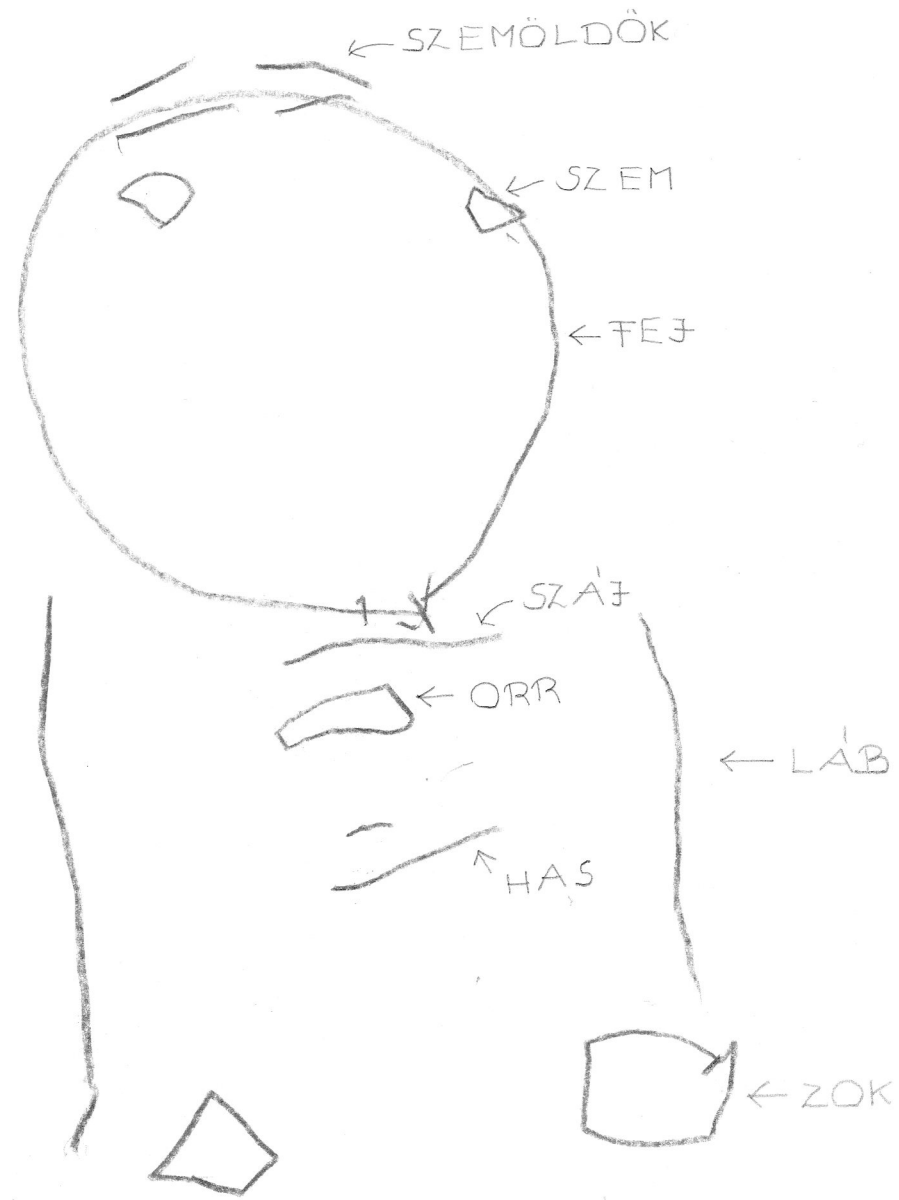
Nyilvántartási szám: 25428/11

. 31.

- 3 -

Egy emberalak-ábrázolás (6. sz. melléklet)

Az előző mellékletben bemutatott kisfiú emberalak-ábrázolása.

Képek (7. sz. melléklet)

„Fújja a szél a fákat, letöri az ágak.” Mindennapos testnevelés egy gyógypedagógiai csoportban.

Délelőtti tevékenység, beszédfejlesztés, szókincsbővítés. Minden gyermek választ egy könyvet, benne egy képet, amiről beszél. Legtöbben állatos képeket választanak.

Egyéni fejlesztés (gyógypedagógussal) „Miből látsz hármat a lapon?”

Egyéni fejlesztés (gyógypedagógussal) Környezeti zörejek felismerése képek alapján

IRODALOMJEGYZÉK:

- 1., 1993. évi Köznevelési LXXIX. törvény 121. §-ának 29. pontja
- 2., 2/2005. (III. 1.) OM rendelet
- 3., 2011 évi CXCV Nemzeti köznevelésről szóló törvény
- 4., Abony, Gyöngyszemek Óvodája, Helyi Nevelési Program
- 5., Abony város Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése 2012
- 6., Bánfaly Csaba (2008) Az integrációs cunami, ELTE Eötvös Kiadó, 2008
- 7., Dr. Benczúr Miklósné (1997) Mozgásfogyatékos gyermek az óvodában, óvodapedagógusok részére az integrált mozgásfogyatékosok neveléséhez Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Oktatási segédanyag, Budapest
- 8., Dr. Bíró Endre (2003) Jogkereső a SNI és tanulási, beilleszkedési nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő gyerekek, tanulók köznevelési jogaihoz Jogismeret Alapítvány, Budapest
- 9., BNO-10 zsebkönyv DSM-IV-TRTM meghatározásokkal (2006) Animula Kiadó, Budapest
- 10., Csányi Yvonne (1995) Együttnevelés – Speciális igényű tanulók az iskolában, Az integrált fejlesztés lehetőségei, 2. kiadás, Iskolafejlesztési Alapítvány OKI, Iskolafejlesztési központ
- 11., Csányi Yvonne (2001): Különtámogatás. Szegregáltan vagy integráltan., Educatio Kiadó
- 12., Csányi Yvonne (1996): Közösén, Szöveggyűjtemény az integratív nevelésről és oktatásról, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola
- 13., Dr. Csépe Valéria (2007) Az SNI sajátos helyzete Magyarországon. Referátum az oktatási és gyermekesély kerekasztal számára
- 14., Falus Iván (1996) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, Keraban Könyvkiadó, Budapest
- 15., Fejlesztő pedagógia 2009/6.szám 4-6.o. (folyóirat)
- 16., Fejlesztő pedagógia 2008/6.szám 4-13.o. (folyóirat)
- 17., Hoffmann Judit – Mezeiné Isépy Mária (2006) Gyógypedagógiai alapismeretek, Comenius Bt. Kiadó, Pécs
- 18., <http://jogszabalykereso.mhk.hu>
- 19., <http://net.jogtar.hu>

20., <http://www.kir.hu>

21., <http://www.poet.hu/vers/10232>

22., Illyés Sándor (2000) szerk.: Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest

23., Dr. Kolozsváry Judit (2002) „Más” gyerek, „más” szülő, „más” pedagógus Budapest, OKKER Kiadó

24., Kőpatakiné Mészáros Mária (2008) A küszöbön, sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodákban, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest

25., M. Tamás Márta (2009) Fejlesztőpedagógia, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

26., M. Tamás Márta (2009) Integráció és inklúzió: Fejlesztő módszerek a közoktatásban, Trefort Kiadó, Budapest

27., Riznerné Gáspár Erika Abonyi Kincses Kalendárium 2001-2003 Kiadó: Abonyi Önkormányzat, Abony

28., Zsászkaliczky Péter – Viktor Lechta – Ondrej Matuska (1999) A gyógypedagógia új útjai – rendszerfejlesztés, tanácsadás, integráció, 2. kiadás, Budapest

Idézetek jegyzéke:

1., Simon András: „Kérlek, fogadj el olyannak...” <http://www.poet.hu/vers/10232>

2., Urgyán Tibor György: Soha ne nézz szánakozva engem,
<http://www.poet.hu/vers/10232>